

GABRIELA ȘERBAN

Evenimentul „Zilele Orașului Bocșa” a debutat cu o sărbătoare a Cărții!

Joi, 10 iulie 2025, orașul Bocșa a dat startul sărbătorii „Zilele Orașului” prin lansarea unei cărți! Și nu orice fel de carte, ci o carte a locului! O pagină de istorie locală, încă nescrisă, a fost completată de istoricul Mihai Vișan și bibliotecara Gabriela Șerban prin editarea unui nou volum în seria „Bocșa, istorie și cultură”.

Volumul *„Decembrie 1989 la Bocșa. Memorii nealterate”*, apărut la editura TIM din Reșița, este o carte bazată pe mărturii ale participanților la evenimentul din '89 și pe relatările presei, un volum dedicat Bocșei și o contribuție importantă nu doar pentru istoria locală, ci și pentru întreg spațiul bănățean.

Despre carte și autori au vorbit editorul Gheorghe Jurma, istoricul Ionel Bota, filologul Ada D. Cruceanu-Chiselită, scriitorul Erwin Josef Țigla și revoluționarii de la 1989: inginerii Constantin Boroșan și Victor Creangă, pioni importanți în evenimentele desfășurate la Bocșa în perioada 18-23 decembrie 1989, dar și mai târziu, după căderea comunismului în România.

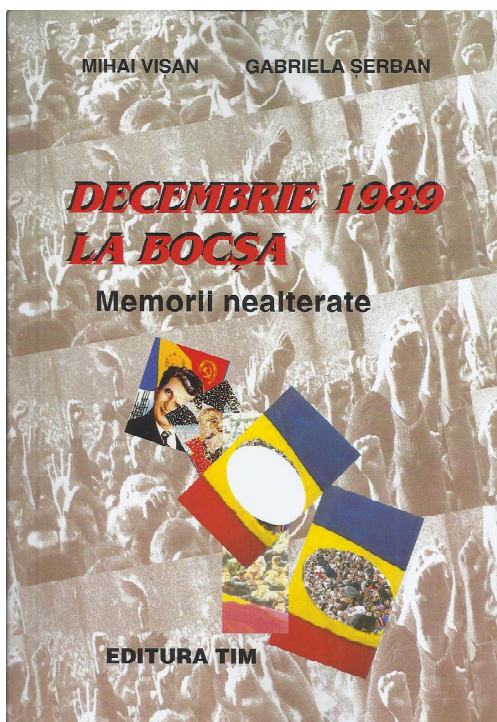
„După 35 de ani de la Revoluția din Decembrie 1989 încă se mai scriu cărți despre evenimentele de atunci, fie la nivel național, fie regional, începând firește cu Timișoara. [...] Acum se mai adaugă o carte despre evenimentele desfășurate în orașul Bocșa, completând imaginea Revoluției din spațiul Banatului. Autorii – profesorul de istorie Mihai Vișan și bibliotecara Gabriela Șerban – apelează la surse diverse, dincolo de bibliografia existentă, începând cu propria experiență sau interviuri cu participanți la evenimente ori alte mărturii.

Se întregeste un tablou necesar despre un moment istoric, cu desfășurarea și consecințele sale.” Consemnează în prefața cărții scriitorul și editorul Gheorghe Jurma.

„Decembrie 1989 la Bocșa. Mărturii nealterate” este cel de-al 74-lea titlu în seria *„Bocșa, istorie și cultură”*, proiect inițiat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” în urmă cu 24 de ani, o serie care însumează titluri ale unor volume reprezentative pentru spațiul Banatului și nu numai, care readuc în memoria comunității și reasază la loc de cinste nume și fapte de cultură, istorie, artă și spiritualitate.

Evenimentul organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea”, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa și al primarului Patriciu Mirel Pascu, a fost înnobit de talentul unor copii bocșeni, elevi ai Liceului de Artă „Sabin Păuța” din Reșița. Frații Macioca – Efraim, Dorotea și Rut – au încântat publicul prezent prin interpretarea instrumentală a unor arii muzicale cunoscute. Iar pentru prezența lor mulțumim prietenului nostru Mircea Rămneanțu, de a cărei colaborare ne bucurăm în multe astfel de întâmplări cultural-artistice.

Sărbătoarea „Zilele Orașului Bocșa” continuă cu două spectacole de excepție: unul folcloric și unul de muzică ușoară, desfășurate în aer liber,

Evenimente

în perioada 11 – 12 iulie 2025, iar în data de 17 iulie va fi lansată o nouă carte a Bocșei: primul volum din monografia orașului „*Bocșa sub arc de timp*”, autori Mihai Vișan și Constantin Boroșan.

Evenimentul „Zilele Orașului Bocșa” se va încheia cu tradiționala sărbătoare religioasă: hramul Mănăstirii Sf. Ilie de la Izvor (19 – 20 iulie), în acest an alăturându-se un alt eveniment de excepție: proclamarea locală a canonizării Sf. Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova. Cu acest prilej părintele protosinghel dr. Ioanichie Petrică împreună cu ing. Ionel Vucescu au realizat un volum intitulat „*Sfântul Părinte Calistrat Bobu sau tradiția duhovnicească tainică a monahismului vasiovean*”, un volum apărut recent la Editura Episcopiei Caransebeșului, prefăcut de PS Lucian, ierarhul eparhiei.

Iată, în acest an, mai mult ca niciodată, evenimentul „Zilele Orașului Bocșa” împletește deosebit de armonios Cartea, Arta și Spiritualitatea, cele trei misiuni ale unei veritabile culturi: lectură, tradiție, credință!

„Bocșa sub arc de timp” – începutul unei istorii locale

Joi, 17 iulie 2025, sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa a fost gazda unui eveniment dedicat cărții și istoriei locale, activitate cuprinsă în amplul proiect „Zilele Orașului Bocșa”.

Istoricul Mihai Vișan și inginerul Constantin Boroșan au oferit orașului o amplă pagină de istorie a locului, un important prim volum dintr-o monografie menită să contureze, pe cât de frumos, pe atât de real, portretul acestui veritabil burg numit Bocșa.

Primul volum al monografiei intitulată „*Bocșa sub arc de timp*” (Reșița: TIM, 2025 «Bocșa, istorie și cultură; 76») prezintă o perspectivă istorică asupra administrației și vieții socio-economice, un important demers al autorilor pentru cunoașterea istoriei acestei așezări, a zonelor limitrofe și, nu în ultimul rând, a Banatului.

Subiectul fiind *istoria*, întâlnirea a debutat cu un moment de reculegere în memoria celui mai important istoric al

Bocșei, prof. univ. dr. cercetător Nicolae Bocșan.

De asemenea, primarul Mirel P. Pascu a salutat publicul prezent, între invitați aflându-se și doamna Dana Bocșan, soția regretatului istoric.

Despre carte și autori au vorbit primarul orașului Bocșa, Patriciu Mirel Pascu, editorul Gheorghe Jurma și moderatorul evenimentului - Gabriela Șerban.

„*Deși doi intelectuali diametral opuși, autorii și-au unit efortul de a lăsa în urma lor o lucrare istorică, o „capsulă a timpului”, care va stârni curiozitatea cititorului sau, de ce nu, a cercetătorului, de azi și de mâine, deoarece în această carte se găsesc informații esențiale istorice de care nu s-a mai scris cu privire la acest spațiu bănățean. Lucrarea este unică și datorită bibliografiei vaste folosite și a metodologiei utilizate. Complexitatea demersului celor doi autori este structurată din preistorie, cadrul natural, evul mediu, spiritualitatea și organizarea bisericii, organizarea politică și administrativă, economia zonei de la începuturi până la evoluția mineritului și metalurgiei. De asemenea, se prezintă în detaliu perioada socialismului, Revoluția de la 1989, trecerea la noul regim democratic și până în prezent. Bibliografia este un punct forte al lucrării fiind vastă, de la arhive maghiare, austriece, române și până la lucrări de referință în domeniu. M-am bucurat când am găsit și autori bocșeni citați, Mihail Gașpar – protopop, scriitor, politician – și Nicolae Bocșan – rectorul Universității „Babeș Bolyai” pe care l-am cunoscut personal, de la care am avut de învățat foarte mult.*” afirma istoricul Mirel Patriciu Pascu în deschiderea evenimentului, în calitate de gazdă, dar și de prefăcut al cărții.

Editorul și scriitorul Gheorghe Jurma saluta demersul lăudabil al administrației locale de a scoate la iveală cărți reprezentative pentru Bocșa

și pentru Banat, susținând o serie editorială importantă începută împreună, cu 24 de ani în urmă, seria „Bocșa, istorie și cultură” în care, iată, au văzut lumina tiparului 76 de titluri. De asemenea, Gheorghe Jurma a adresat alese felicitări autorilor pe care îi cunoaște de mai multă vreme, aceștia fiind deja cunoscuți semnatori ai unor lucrări de referință.

Evenimentul – organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea”, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa și al primarului Patriciu Mirel Pascu - s-a încheiat cu sesiunea de autografe și fotografii, iar noi, organizatorii, se cuvine să mulțumim și prietenei bibliotecii, Nicoleta Lăsculescu, și *Florăriei cu Fluturi* pentru frumoasele aranjamente florale!

„Zilele Orașului Bocșa” ediția 2025 au început cu o carte a locului – *„Decembrie 1989 la Bocșa.-memorii nealterate”* (Mihai Vișan și Gabriela Șerban), au continuat cu spectacole de muzică populară și ușoară, s-au întors la carte prezentând o lucrare de referință – *„Bocșa sub arc de timp”* (Mihai Vișan și Constantin Borozan) și se încheie cu cel mai important eveniment al acestui amplu proiect „Zilele Orașului Bocșa”, un eveniment spiritual desfășurat în perioada 19 – 20 iulie 2025 la Mănăstirea „Sf. Ilie de la Izvor” Vasiova: cinstirea Sfântului Ilie Tezviteanul, patronul spiritual al orașului Bocșa, precum și proclamarea locală a canonizării Sf. Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova.

GABRIELA ȘERBAN

Poeme de ZAHARA ONEL STANZEL

Omagiu Domnului Eminescu

Zi de zi îmi plimb privirea
Peste slovele-ți alese
De atâtea înțeleșuri
Mi se par neînțelese.
Vreme trece, vreme vine
Și albește tâmplei părul
Redescopăr iar cuvântul
Ce exprimă adevărul.
Mai visez rotund de ape
Și-mi imaginez o barcă
Dar de fiecare dată
Plopii fără soț mi-s parcă.
Și căzută iar pe gânduri
Blând, mă urmăresc din file
Iambii suitori, troheii,
Săltărețele dactile.
Teiul, luna, codrul, toate
Într-un orizont romantic
Sprijinite-s de tristețea
Unei ode-n metru antic.
Dar, tu te-ai născut, Poete,
Să dai inimilor vamă,
Să aperi reduta limbii
Cu puternica ta pană!

Mă-ntorc în satul meu

E iarnă-n vis și umbre mă-mpresoară
E iarnă... așa era odinioară
Și ger năprasnic și ulița-i pustie
În satul meu, cândva-n copilărie...

Nimeni nu mă cunoaște azi și nu mă știe.
mi-e pasul greu și ulița-i pustie.
Privesc cu jale drumul de răscruce
Atunci eu nu știam unde va duce...

Pe-același drum azi sunt un călător
Dar de copilul de atunci îmi este dor
Din tot ce-a fost nimic nu mai găsesc
Și-n zorii altei zile iar mă istovesc.

Încep și strig... dar nimeni nu mă știe.
Se-ntoarce doar ecoul în satul din copilărie...

Proclamarea locală a canonizării Sfântului Cuvios Calistrat la Vasiova

*Un articol de: Arhid. PAVEL CANEA, DARIUS HEREA/ Episcopia Caransebeșului
Foto credit: Mircea Florescu/ basilica.ro; episcopiacaransbesului.ro*

Pentru Episcopia Caransebeșului, sărbătoarea Sfântului Proroc Ilie Tesviteanul, 20 iulie, a fost deosebit de înălțătoare în acest an, deoarece a avut loc proclamarea locală a canonizării Sfântului Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova, după ce acest sfânt mărturisitor a fost trecut în rândul sfinților de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române împreună cu alți 15 mărturisitori din secolul al 20 lea.

Sărbătoare duhovnicească a fost astăzi la Mănăstirea Vasiova, județul Caraș Severin, fiind atât hramul așezământului monahal, cât și proclamarea locală a canonizării Sfântului Cuvios Calistrat. Evenimentul religios a debutat, sâmbătă, 19 iulie, cu oficierea Sfintei Liturghii, după care a fost sfințită placa comemorativă și crucea de la mormântul Cuviosul Calistrat.

Rugăciunea a continuat cu slujba Privegherii oficiată de Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului, ce a cuprins Vecernia cu Litia. Au urmat Utrenia, Acatistul Sfântului Ilie Tesviteanul, Acatistul Sfântului Calistrat, Sfânta Liturghie, Sfințirea apei și Taina Sfântului Maslu.

Bucuria duhovnicească la Mănăstirea Vasiova a continuat duminică, 20 iulie, prin procesiunea cu sfintele moaște ale Cuviosului Calistrat, urmată de Sfânta Liturghie săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului; Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului; Preasfințitul Părinte Nestor, Episcopul Devei și Hunedoarei; Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul ortodox român al Ungariei; Preasfințitul Părinte Nectarie, Episcopul ortodox român al Irlandei și Islandei; Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei; Preasfințitul Părinte Sofian Brașoveanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a

Germaniei, Austriei și Luxemburgului; și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul; Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a rostit un cuvânt de învățătură în cadrul Sfintei Liturghii, despre Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul, îndemnându-i pe credincioșii prezenți să îi urmeze credința și râvna cu care acest mare proroc L-a mărturisit pe Dumnezeu Cel Adevărat. I-a îndemnat, de asemenea, să îi cheme pe sfinții lui Dumnezeu în ajutor, în toate activitățile pe care le desfășoară.

După Sfânta Liturghie, s-a desfășurat ceremonia de proclamare locală a canonizării Sfântului Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova. Au avut loc citirea tomosului sinodal și arătarea acestuia celor prezenți, prezentarea publică a icoanei oficiale aprobate de către Sfântul Sinod și cântarea troparului Sfântului Cuvios Calistrat. Tot soborul slujitor a primit din partea Preasfințitului Părinte Episcop Lucian o bederniță și o icoană cu Sfântul

Evenimente

Cuvios Calistrat. În continuare, credincioșii prezenți s-au putut închina la moaștele sfântului canonizat.

„Sfântul Calistrat a slujit în această mănăstire peste 25 de ani în vremuri grele și a ținut aici candela dreptei credințe și flacăra rugăciunii nestinsă, fiind apreciat de mulți credincioși pentru slujbele săvârșite la mănăstire și sfaturile înțelepte împărtășite cu multă răbdare. Pentru smerenia și blândețea inimii lui, a primit de la Dumnezeu darul vindecării și al izgonirii duhurilor necurate, de aceea credincioșii din partea locului îl cinsteau ca pe un adevărat părinte duhovnicesc al Banatului. Suntem încredințați că în inima și mintea Cuviosului Calistrat au răsunat cuvintele Sfântului Proroc Ilie: «Cu râvnă am râvnit pentru Domnul Dumnezeu Savaot», dar și cuvintele

Sfântului Proroc Ioan Botezătorul: «Pocățiți-vă căci s-a apropiat Împărăția cerurilor», mai ales că a slujit cel mai mult în cele două mănăstiri bănățene, Timișeni și Vasiova, ocrotite de cei doi proroci, care s-au asemănat foarte mult «în duhul și puterea cuvântului», sfinți proroci considerați ca precursori sau prototipuri ai monahismului creștin. De asemenea, credem că Sfântul Calistrat a înțeles cuvântul Mântuitorului din Evanghelie: «Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie». Cu adevărat din tinerețe Cuviosul Calistrat și-a luat crucea și L-a urmat pe Hristos», a afirmat Preasfințitul Părinte Episcop Lucian la final.

Sfântul Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova (1900-1975), de loc din Burdujeni (Suceava), a fost cu metania din Mănăstirea Sihăstria. În anul 1942 a fost trimis preot misionar în Banat, unde a întemeiat Mănăstirea Timișeni și a înnoit viața monastică de la Săraca, Partoș și Vasiova. Timp de 33 de ani, părintele Calistrat a fost o făclie mereu aprinsă pentru călugării și credincioșii din Banat. Pentru smerenia și blândețea inimii lui, a primit de la Dumnezeu darul vindecării și al izgonirii duhurilor necurate dintre oameni. A trecut la Domnul în ziua de Paști a anului 1975. Ziua de pomenire este 10 mai, fiind canonizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința sa din 11-12 iulie 2024.

Preasfințitul Părinte Episcop Lucian, la ceas aniversar – 55

Neobositul nostru ierarh se află la ceas aniversar, prilej de bucurie pentru noi, cei care beneficiem adesea de buna înțelegere a acestuia și, de asemenea, prilej de a transmite gânduri bune și urări alese!

Episcopul Caransebeșului, PS dr. Lucian Mic, cetățean de onoare al orașului Bocșa și al județului Caraș-Severin, s-a născut la 9 septembrie 1970 în municipiul Arad.

Între anii 1987-1992 urmează cursurile Seminarului Teologic Liceal „Episcop Ioan Popasu” din Caransebeș. În anul 1992 a susținut examenul de admitere la Facultatea de Teologie, secția Pastorală, din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, pe care a absolvit-o în anul 1996.

Din anul 2001 s-a înscris la cursurile de doctorat la Facultatea de Teologie din Oradea, iar opt ani mai târziu la cursurile de doctorat ale Facultății de Teologie din Craiova. În 1990 a intrat ca viețuitor la Mănăstirea Hodoș-Bodrog din județul Arad, în 1991 fiind tuns în rasoforie. În anul 1992 a fost hirotonit diacon, iar apoi preot pe seama Mănăstirii Hodoș-Bodrog. Rămâne la Mănăstirea Hodoș-Bodrog până în anul 1994, când a fost transferat de către Î.P.S. Sa Nicolae, Mitropolitul Banatului, pe post de preot slujitor la Catedrala Mitropolitană din Timișoara.

În anul 1995 a fost numit stareț al Mănăstirii „Izvorul Miron” Românești din județul Timiș de către Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului. În anul 1998 a fost tuns în monahism cu numele Lucian la Mănăstirea „Izvorul Miron” Românești, iar un an mai târziu a fost hirotesit Protosinghel și numit Exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Timișoarei, iar în ianuarie 2000 a fost hirotesit Arhimandrit. În septembrie 2000 a fost ales Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei cu titlul „Lugojanul”, iar la data de 1 octombrie 2000 a fost hirotonit întru arhiereu, la Catedrala Mitropolitană din Timișoara.

Odată cu vacantarea scaunului episcopal de la Caransebeș, prin numirea în funcția de Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului a Preasfințitului Părinte Dr. Laurențiu Streza, în 8 februarie 2006 a fost ales Episcop al Caransebeșului, iar în 26 februarie 2006 a fost instalat ca Episcop al

Caransebeșului în catedrala Episcopală „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” din Caransebeș. Odată cu numirea ca Episcop al Caransebeșului, Preasfinția Sa a hirotonit clerici și activează ca profesor de Tipic și Liturgică la Seminarul Teologic Liceal „Episcop Ioan Popasu” din Caransebeș și ca lector la Facultatea de Teologie din Caransebeș, a târnosit altare noi și a vizitat toate parohiile Eparhiei.

A târnosit și a deschis spre oficierea cultului divin public demisolul Catedralei Episcopale „Învierea Domnului” din Caransebeș și a reluat lucrările de construcție la noua Catedrală Episcopală din Caransebeș, obținând fonduri concretizate în finalizarea zidirii locașului de cult și acoperirea acestuia cu învelitoare de cupru, urmând ca în acest an să se poată săvârși serviciile divine publice în noua catedrală.

A mutat într-un sediu nou Seminarul Teologic din Caransebeș, unde cadrele didactice și elevii seminariști beneficiază de săli de cursuri moderne, cămin și cantină nou amenajate și utilizate la standardele actuale. A reamenajat Centrul Eparhial, a mutat într-un sediu nou magazinul Diecezana din Caransebeș și a inaugurat o seamă de magazine de obiecte bisericești în cuprinsul Eparhiei. A înființat la Centrul Eparhial ateliere de croitorie bisericească, de pictură bisericească bizantină și a

re tehnologizat atelierul de lumânări al Eparhiei, amenajându-le în complexul eparhial spații special destinate pentru desfășurarea activității în condiții propice.

A organizat și a sprijinit numeroase manifestări culturale din cuprinsul Episcopiei Caransebeșului. A reactivat apariția Calendarului Românului și a publicat un volum dedicat Ierarhului „Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș 350 de ani de la trecerea în veșnicie”. A mai publicat în colaborare cu doamna lect. dr.

Mihaela Vlăsceanu și domnul prof.dr. Petru Bona o monografie dedicată Catedralei Episcopale Sf. M. Mc. Gheorghe din Caransebeș, precum și o carte care prezintă parte din activitatea Episcopului Elie Miron Cristea (1910-1919). A relansat tradiția conferințelor teologice de larg interes cu invitați din lumea bisericească, dar și din lumea oamenilor de cultură laici. A scris numeroase articole, note și comentarii în revistele și publicațiile bisericești.

Activitatea socială s-a concretizat prin înființarea, în colaborare cu mai multe instituții, a Centrului de servicii sociale „Sf. Vasile cel Mare” din Caransebeș și a demarat noi proiecte sociale care se află în curs de desfășurare. De asemenea s-au încheiat parteneriate de colaborare cu mai multe ONG-uri din județ, dar și cu diverși furnizori de servicii sociale ai administrației locale.¹

Preasfințitul episcop Lucian acordă o atență importanță tinerilor și, printr-un excepțional act managerial, au luat naștere în eparhia Caransebeșului o seamă de activități cu tinerii, organizate prin nou înființatele Centre de tineret și Centre Catehetice.

De asemenea, din postura de președinte al colectivului redacțional, PS dr. Lucian a schimbat fața periodicului de cultură și spiritualitate „Foaia Diecezană”, transformând-o într-o revistă atractivă, modernă, cu pagini color și informații de interes local, regional și național, oglindind frumoasa și

bogata activitate a Eparhiei Caransebeșului.

Dintre volumele care-i poartă semnătura amintim: *Sf. Iosif cel Nou de la Partoș. 350 de ani de la trecerea în veșnicie*.- Caransebeș: Editura Diecezană, 2006; *Catedrala Episcopală Sf. Mare Mucenic Gheorghe din Caransebeș* (coautor).- Timișoara: Marineasa, [2007]; *Mărturisire și devenire în Episcopia Caransebeșului: studii de istorie bisericească*.- Editura Episcopiei Caransebeșului, 2010;

Parohiile Eparhiei Caransebeșului (coautor).- Editura Episcopiei Caransebeșului, 2012; *Repertoriul troițelor și crucilor din Eparhia Caransebeșului* (coautor).- Caransebeș: Editura Diecezană, 2013.

Referințe: *Bibliografia revistei „Bocșa culturală” 2000 – 2009/ Gabriela Șerban*.- Reșița: TIM, 2009 (Bocșa – istorie și cultură); *Cărășeni de neuitat XIII/ Petru Ciurea și Constantin Falcă*.- Timișoara: Eurostampa, 2011; *Cărășeni de neuitat XVIII/ Petru Ciurea și Constantin Falcă*.- Timișoara: Eurostampa, 2012; *Bibliografia revistei „Bocșa culturală” 2009 – 2014/ Gabriela Șerban*.- Reșița: TIM, 2014 (Bocșa – istorie și cultură); *Bibliografia revistei „Bocșa culturală” 2014 – 2018/ Gabriela Șerban*.- Reșița: TIM, 2019 (Bocșa – istorie și cultură); *Bocșa culturală*. Anul XXII, nr. 3 (114)/ 2021; *Bocșa culturală*. Anul XXIII, nr. 4 (119)/ 2022; „Bocșa, un oraș ca o poveste. Vol. 2: Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi”/ Gabriela Șerban, Reșița: TIM, 2023 (Bocșa, istorie și cultură; 64) ș.a.

PS Lucian nu este doar ierarhul cetățean de onoare al Bocșei, ci este un veritabil prieten și păstor al locului! Bocșenii se bucură adesea de prezența sfinției sale, de povețele acestuia, de mângâiere la ceas de durere și sprijin la ceas de necaz. Bocșenii îl au adesea sfătuitor și, nu de puține ori, balsam în momente de deznădejde. Acesta este ierarhul nostru: harnic și neobosit! Cald și înțelegător!

La mulți ani, Preasfințite Părinte Episcop! Îl rugăm pe bunul Dumnezeu să vă țină sănătos și vrednic mulți și binecuvântați ani, să ne bucurăm în continuare de momente alese, și aici la Bocșa, în preajma și cu binecuvântarea sfinției voastre!

Gabriela Șerban și echipa „Bocșa culturală”

Note

¹ Extras din Expunerea de motive la proiectul de hotărâre privind acordarea titlului de „Cetățean de Onoare al județului Caraș-Severin” Preasfințitului Părinte Lucian Mic, semnată de inițiator, președinte Sorin Frunzăverde, Hotărârea Consiliului Județean Caraș-Severin nr. 126 din 31.08. 2010.

GABRIELA ȘERBAN

„Bocșa Film Festival” s-a încheiat!

Cea de-a V-a ediție Bocșa Film Festival s-a desfășurat sub genericul „Carte și Film, Artă și Literatură” și a avut ca prim eveniment aniversarea revistei „Bocșa culturală” la 25 de ani de apariție, alături de prieteni și colaboratori.

În perioada 4 – 6 septembrie 2025 la Bocșa s-a desfășurat cea de-a cincea ediție a Festivalului de Film, eveniment de interes cultural, literar și cinematografic, pentru promovarea filmului românesc, a autorilor și realizatorilor de film, promovarea cărții și a scriitorilor, a bibliotecilor și a instituțiilor publice de cultură.

Evenimentul a debutat **joi, 4 septembrie 2025**, dimineața, în sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa, cu un complex de activități cultural-artistice și literar-editoriale, prilejuite de aniversarea revistei „Bocșa culturală” la 25 de ani, și menite să îmbine armonios artele și să creeze o atmosferă de sărbătoare. O sărbătoare a cărții, a scriitorilor, a realizatorilor de film și autorilor de scenarii, o sărbătoare a creatorilor de frumos prin artă plastică, dar și a jurnaliștilor, a celor care nemuresc clipa.

După cuvântul de salut rostit de primarul orașului Bocșa, Mirel Patriciu Pascu, moderatorul întâlnirii – Gabriela Șerban – a dat startul prezentărilor. Mai întâi a fost prezentat epigramistul **Valentin David**, precum și câteva dintre cele 25 de cărți ale sale.

Valentin David s-a născut în 16 februarie 1957 la Bocșa (Caraș-Severin) și locuiește în Orăștie. Inginer chimist la bază, actualmente, pensionar și un important epigramist.

A debutat cu epigrame în studenție, în revistele „Forum Studentesc” și „Viața Studentească”. Deși nu a mai fost activ în acest domeniu, nu a renunțat niciodată la această pasiune, iar din anul 2013 și-a reluat activitatea literară, activând online pe diverse site-uri de specialitate.

Astăzi este un epigramist cunoscut și recunoscut, colaborează la reviste din țară și străinătate și deține peste 50 de premii și mențiuni la festivaluri de epigramă și umor. Este membru al Uniunii Epigramiștilor din România și este prezent în multe volume colective, antologii și reviste de specialitate.

Când este întrebat despre cărțile sale, răspunde în modu-i caracteristic: „Am o veste bună și una proastă pentru cititorii mei: cea bună: am ajuns la douăzeci și cinci de titluri; cea proastă: nu am de gând să mă opresc aici”. Din cele 25 de titluri, unele sunt scrise în colaborare cu alți

colegi. Despre cărțile și scriitura lui Valentin David au vorbit cu deosebit profesionalism dr. Ada D. Cruceanu (Reșița) și dr. Gheorghe Secheșan (Timișoara). Iar despre omul Valentin David au rostit alese cuvinte *de, pentru și din* suflet prof. Victoria Orbu, prof. Dorina Ștefan și prof. Ofelia Laszlo.

Cel de-al doilea moment al evenimentului a fost dedicat artei și a constat în vernisajul expoziției de pictură „Culori de gânduri” sub semnătura artistului plastic **Catya Muntean-Mureșan**.

„Expoziția «Culori de gânduri» invită vizitatorul într-o lume în care liniștea interioară se topește în lumina culorilor, iar emoțiile prind contur prin peisaje și flori. Fiecare tablou pare să fie un fragment dintr-un jurnal nevăzut, în care pictorul notează nu cuvinte, ci stări și trăiri. Peisajele aduc în fața privitorului respirația naturii: coline blânde, ceruri deschise, reflexe de apă ce sugerează o continuitate între exterior și universul interior. Florile, vibrante și delicate deopotrivă, sunt metafore ale fragilității și ale renașterii, transformând spațiul expozițional într-o grădină a sufletului. Ceea ce impresionează este armonia dintre culoare și gând: nuanțele calde transmit optimism și speranță, cele reci invită la introspecție și visare. Privitorul simte că fiecare lucrare nu doar redă o imagine, ci transmite o poveste nerostită, o meditație vizuală. «Culori de gânduri» nu este doar o expoziție de pictură, ci o experiență de întâlnire cu sine, un îndemn de a opri ritmul grăbit al vieții pentru a asculta, prin culori, muzica liniștită a inimii.” Mărturisea soțul artistei, prof. Ioan Mureșan, în cadrul prezentării lucrărilor expuse.

Catya Muntean-Mureșan s-a născut în 2 februarie 1958 la Bocșa (Caraș-Severin), a absolvit Școala de Arte Plastice din Reșița, unde a studiat desen, pictură și sculptură cu renumitul profesor și artist Petru Comisarschi și, indiferent de locurile prin care au dus-o pașii, Catya Muntean a fost o

Evenimente

încântare, nu doar prin frumusețe, ci și prin talent! A expus cu succes în străinătate în expoziții personale și de grup, dar acasă, aceasta este prima expoziție personală!

Despre lucrările sale au vorbit la modul excepțional criticul de artă Ada D. Cruceanu și artistul plastic Rita Aldea. De altfel, un cuvânt prietenesc, de suflet, a rostit și istoricul Mihai Vișan.

De la artă ne-am întors la carte, la reviste, la oamenii cărții și truditori pe tărâmul presei culturale. În această parte a evenimentului organizatorii au gândit un moment dedicat unei personalități marcante a culturii Banatului, aflată la ceas aniversar: **Ada D. Cruceanu – Doamna culturii cărășene – borna 75.**

Cu acest prilej, primarul orașului Bocșa, Mirel Patriciu Pascu, a oferit sărbătoritei o plachetă aniversară „în semn de aleasă considerație și prețuire”.

Ada Mirela Chiseliță, cunoscută și recunoscută ca Ada D. Cruceanu, s-a născut la Sibiu în 4 mai 1950 și a muncit întreaga viață în Caraș-Severin, într-un Banat încărcat de istorie, pe un tărâm cultural și spiritual care i-a oferit satisfacții, dar, uneori, și durere. Doctor în filologie, Ada D. Cruceanu a deținut de-a lungul vremii diverse funcții, între care și pe cea de director al Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Caraș-Severin.

Intellectual rafinat, Ada D. Cruceanu colaborează la reviste de prestigiu, este autoare de cărți – în special eseuri și însemnări critice –, este traducător (din și în limba engleză) și, evident, un râvnit prefațator. Alături de

soțul său, poetul Octavian Doclin, inițiază și realizează revista „Reflex”, revistă de artă, cultură și civilizație, care a împlinit 25 de ani de apariție (serie nouă). Personalitate culturală feminină, delicată și discretă, Ada D. Cruceanu poate și trebuie să constituie un model de modestie și dăruire pentru cei tineri și pentru noi toți.

Evenimentul s-a încheiat cu prezentarea revistei „**Bocșa culturală**” la 25 de ani și lansarea volumului „*Presă și cultură la Bocșa. Scurt istoric al presei bocșene*”, autor Gabriela Șerban, volum apărut în seria „Bocșa – istorie și cultură”- 77, la Editura TIM din Reșița. Despre carte și autor au vorbit editorul Gheorghe Jurma și scriitorul Nicolae Sârbu, dar și primarii inițiatori și susținători ai revistei: fostul primar, Victor Creangă, și actualul primar, Mirel Patriciu Pascu.

Fiind o sărbătoare a presei bocșene, la eveniment au participat reviste din Banat și au fost prezentate următoarele: „Arcadia” (Anina), redactor-șef Mihai Chiper; „Semenicul” (Reșița); redactor-șef Gheorghe Jurma; „Reflex” (Reșița); realizator Ada D. Cruceanu; „Vatra almăjană” (Bozovici) redactor-șef Mariana Pâșlea; „Anghelos” (Sânmiхайu Român), coord. pr. dr. Dan D. Gârjoabă și „Învierea”, revista Arhiepiscopiei Timișoarei, prezentată de pr. dr. Dan D. Gârjoabă.

Seara de joi, 4 septembrie 2025, a fost destinată deschiderii „Bocșa Film Festival”, eveniment desfășurat în parcul „Pescăruș” din Bocșa Română. Despre cea de-a V-a ediție a festivalului de film de la Bocșa au vorbit: edilul-șef al orașului, dr. Mirel Patriciu Pascu, coordonatorul „Banatul Montan Film Festival”, dr. Ioan Cojocariu, și Gabriela Șerban, coordonatorul „Bocșa Film Festival”. De asemenea, a fost transmis mesajul președintelui UARF, dr. Ioan Cărmăzan, care, din motive obiective, nu a fost prezent la eveniment.

Prin grija și bunăvoința tânărului regizor Sabin Dorohoi, „**Bocșa Film Festival**” ed. a V-a a debutat cu filmul „**Clara**” (dramă, 2023), un lungmetraj de excepție în regia lui Sabin Dorohoi, un film cu șase nominalizări la premiile Gopo în 2025. O proiecție de succes, care a dat startul celei de-a V-a ediții a Festivalului de Film de la Bocșa!

Vineri, 5 septembrie 2025, „Bocșa Film Festival” ed. a V-a a continuat cu un alt eveniment complex dedicat cărții, oamenilor de carte și istoriei Banatului. De această dată, sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa a găzduit un simpozion aniversar dedicat **protosinghelului dr. Ioanichie Petrică**, duhovnicul Mănăstirii Sf.

Ilie de la Izvor Vasiova, la împlinirea 50 de ani de viață.

Ion Petrică s-a născut în 9 mai 1975 la Bocșa (Caraș-Severin), este preot, este doctor în sociologie, iar din 25 februarie 2019 devine ieromonah sub numele de Ioanichie.

Pasionat de scris, de citit, de artă, protos. Ioanichie a debutat publicistic în 1998 în „Foaia Diecezană” din Caransebeș. Continuă să scrie și să publice în diverse reviste ale vremii.

Debutază editorial în 2006 cu volumul „Meditații pentru contemporani”, apărut la Editura Marineasa din Timișoara. Apoi îl găsim ca autor și coautor la câteva volume de referință în domenii ca sociologie și religie.

Remarcabil și deosebit de important pentru istoria locului este faptul că protos. Ioanichie reeditează în anul 2020, cu binecuvântarea PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, volumul prot. Dr. Marcu Bănescu despre „Începuturile Mănăstirii din Valea Godinovei și viața ctitorului ei protos. Macarie Gușcă”, volum apărut la Editura Sf. Episcopii Ort. Rom. A Caransebeșului în 1947. În cuvântul de binecuvântare ierarhul precizează cu încredere : „... încurajăm și nădăjduim că actualul duhovnic al mănăstirii Vasiova, Protosinghelul dr. Ioanichie Petrică, născut în Bocșa, vrednic urmaș al marilor duhovnici, inițiatorul acestui proiect de reeditare, își va lua responsabilitatea de a continua cercetarea în vederea elaborării unei lucrări complete despre mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor – Bocșa Vasiova.”

În acest context vor vedea lumina tiparului câteva volume ale protos. Ioanichie în calitate de coautor : „Mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor. Mărturii în Foaia Diecezană 1905–1950”. Caransebeș : Editura Episcopiei Caransebeșului, 2021; „Mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor. Mărturii în cărți și publicații”. Caransebeș : Editura Episcopiei Caransebeșului, 2022; „Mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor. Păstori de suflete 1905–2007”. Caransebeș : Editura Episcopiei Caransebeșului, 2023.

De asemenea, deosebit de importante, prin conținut, evident, dar și prin frumusețe și eleganță, sunt volumele apărute în „Colecția Duhovnicească”,

volum care poartă semnătura protos. Ioanichie : „Părintele Paisie Olaru sau acolo unde sălășluia Iubirea”. (Deva: Charisma, 2012); „Părintele Constantin Miloș. De la lumina cea simțitoare la lumina cea înțelegătoare”. (Deva: Charisma, 2024) și „Sfântul Părinte Calistrat Bobu sau tradiția duhovnicească tainică a monahismului vasiovean”. (Caransebeș: Editura Episcopiei Caransebeșului, 2025).

Despre scriitorul, duhovnicul, cercetătorul, omul Ionel Petrică au vorbit ing. Ionel Vucescu, istoricul Mihai Vișan și protop. Gheorghe Șutac, iar primarul Mirel Patriciu Pascu i-a înmănat sărbătoritului o plachetă aniversară „în semn de aleasă considerație și prețuire”.

Următorul aniversat al zilei a fost istoricul **Ionel Bota** de la Oravița, unul dintre cei mai harnici și iscușiți scriitori și cercetători ai Banatului, prieten drag al bibliotecii bocșene.

Poet, editor, istoric al culturii și mentalităților, grafician, cantautor, traducător, unul dintre cei mai prolifici critici și istorici literari, doctor în istorie și doctor în filologie, Ionel Bota s-a născut în 31 octombrie 1954 la Lupeni (Hunedoara). Trăiește și muncește în Oravița reușind să păstreze acest loc pe harta culturală a țării prin multele și diversele proiecte inițiate și realizate aici.

A debutat cu versuri în două publicații concomitent : „Echinox” și „Făclia” la Cluj Napoca, în 1979. Editorial a debutat în 1997 cu volumul „Muntele și poezia” : eseu critic asupra poeziei lui Octavian Doclin (Reșița : Timpul, 1997).

Prin scriitură, prin preocupări (culturale, artistice, filozofice, lingvistice etc.), prin inițiative publicistice, prin proiecte editoriale de excelență, prin toate aceste realizări putem aprecia că ne raportăm la un „fenomen Ionel Bota”. De altfel, încă din anul 2003, scriitorul Gheorghe Jurma își intitula editorialul revistei „Semenicul” - anul XXXI, nr 4/ 2003 - „Un fenomen : Ionel Bota”.

Prezent la „Bocșa Film Festival” ed. a V-a și invitat să vorbească publicului despre revistele și cărțile pe care cu dărnicie și profesionalism le inițiază și le realizează în Banat și în țară (Oravița, Anina, Bozovici, Lugoj, București, Târgu-Jiu etc.), Ionel Bota a prezentat câteva dintre titlurile reprezentative pentru istoria Banatului, precum și eseuri critice dedicate unor scriitori, dar și volumele sale de poezie. Când spui Oravița, spui Ionel Bota ! Așadar, au fost prezentate și volumele dedicate Oraviței, Teatrului Vechi „Mihai Eminescu” și Semmeringului bănățean. Despre omul Ionel Bota și despre proiectele sale au vorbit Cristina Zainea și Gheorghe Chiran, colaboratori apropiați acestuia.

Evenimentul de vineri, 5 septembrie 2025, s-a încheiat cu un „fiu al locului”. Este vorba despre muzicologul **Constantin-Tufan Stan**, născut în 13 februarie 1957 la Bocșa Montană, jud. Caraș-

Severin, căsătorit la Belinț (Timiș) și trăitor la Lugoj (Timiș).

Muzicolog, profesor, publicist, compozitor. Absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, iar din 2008 Doctor în Muzicologie titlu obținut cu calificativul *summa cum laude* la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca cu teza *Vocația muzicală a orașului Lugoj. Monografie*. Conducător științific prof. univ. dr. Francisc László.

Are o activitate didactică remarcabilă. Din 1981 până în 2022, când se pensionează, este profesor titular la Școala de Arte Frumoase „Filaret Barbu” din Lugoj, catedra de pian principal, iar din 2010 lector la Facultatea de Muzică a Universității de Vest din Timișoara. Din 2004 este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Actualmente este doctorand al Facultății de istorie din Oradea. Tratatând cu seriozitate fiecare implicare a sa, cel mai recent proiect inițiat de doctorandul în istorie, de astă dată, este *Conferința Internațională de Istorie „Acta Historica Civitatis Lugosiensis”* Ediția I desfășurându-se în 2021, conferință găzduită de prestigioasa Universitate Europeană „Drăgan” din Lugoj, reușind să reunească personalități și importanți oameni de cultură din țară și străinătate. Proiectul continuă și a ajuns la cea de-a V-a ediție.

Din multitudinea de cărți scrise sau coordonate de către Constantin-Tufan Stan, la evenimentul de la Bocșa a prezentat cel mai recent proiect editorial intitulat *„Istorie locală și istorie națională în context european”*, inițiat și derulat în colaborare cu prof. univ. dr. habil. Sorin Șipoș (Universitatea din Oradea) și prof. univ. dr. habil. Lucian Emil Roșca (Universitatea Timișoara).

Despre omul Constantin-Tufan Stan, despre proiectele sale a vorbit istoricul Mihai Vișan.

Întâlnirea cu aceste trei personalități ale culturii bănățene – protos. dr. Ioanichie de la Vasiova, dr. Ionel Bota și dr. Constantin-Tufan Stan – a constituit nu doar un prilej de a audia expozeuri profesionist ticluite, de a afla despre existența unor cărți de referință, dar, mai ales, un prilej de a întâlni oameni aleși, cu preocupări dintre cele mai frumoase, precum și pentru a le arăta acestora aprecierea și prețuirea noastră.

Seara de 5 septembrie 2025 a reușit să umple parcul „Pescăruș” din Bocșa Română, să adune laolaltă oameni de toate vârstele pentru a viziona împreună o comedie. Lungmetrajul românesc *„Ghinionistul”*, în regia lui Iura Luncașu, a înveselit publicul și ne-a dat tuturor o stare de bine. Pentru proiecția acestui film se cuvine să mulțumim prietenului nostru Dan Mirea, actor în ambele filme proiectate la Bocșa – „Clara” și „Ghinionistul”.

„Bocșa Film Festival” ed. a V-a 2025 s-a încheiat sâmbătă seara, 6 septembrie 2025, cu un film de animație, producție internațională, intitulat *„Pinguinii din Madagascar*, în regia lui Eric Darnell și Simon J. Smith. Și această proiecție a reușit să umple parcul „Pescăruș”, iar doi voluntari, eleve ale Liceului Teoretic „Tata Oancea” Bocșa – Antonia Onofrei și Octavia Buzori –, au dat viață personajelor întruchipând doi pinguini prietenoși, care au împărțit dulciuri copiilor.

În concluzie, putem spune că cea de-a V-a ediție a Festivalului de Film de la Bocșa a fost o reușită! „Bocșa Film Festival” ed. a V-a 2025, desfășurată sub genericul *„Carte și Film, Artă și Literatură”* a adus în atenție oamenii locului, atât în partea de literatură, artă, istorie, presă și religie, cât și în partea de film, regie, actorie! Ne-am axat pe bocșeni, pe oameni apropiați Bocșei, pe prieteni care, într-un fel sau altul, promovează acest mirific burg denumit Bocșa! Am realizat o veritabilă sărbătoare culturală, fără un festivism excesiv!

Organizatorii evenimentului au fost Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” în parteneriat cu Uniunea Autorilor și Realizatorilor de Film din România, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa, al primarului Mirel Patriciu Pascu, al viceprimarului Bogdan Pop și al prietenului nostru, membru al echipei de organizare, Mircea Rămneanțu.

Recunoștința noastră se îndreaptă către toți cei care ne-au fost alături în cele trei zile de festival! Fie în prima parte a zile, fie doar seara, împreună ne-am putut bucura de întâmplări minunate! Iar lui Dumnezeu îi mulțumim pentru toate, dar mai ales pentru vreme! A fost un timp frumos, prielnic proiecțiilor de film în aer liber! Prielnic sărbătorii culturii bocșene!

La Bocșa a avut loc o nouă ediție a festivalului Motors Rock Bocșa 2025

**Motors Rock ediția a IV-a s-a desfășurat la Bocșa Izvor în
perioada 08-09 August 2025!**

**În concert formațiile: „Fără Filtru”, „Pandora Rock”,
„RaviHazard” și „Bucovina”!**

Orașul Bocșa a vibrat și răsunat în acest weekend de la miile de cai putere ascunși sub șeile și rezervoarele de benzină în motoarele motocicletelor și motorete în acest sfârșit de săptămână. Într-un marș perfect organizat și care s-a desfășurat ca la carte, sub acordurile rockului și zgomotul motoarelor turate, la Bocșa a avut loc o nouă ediție a festivalului Motors Rock Bocșa 2025!

Parada moto propriu-zisă a avut loc sâmbătă când coloana de motocicliști s-a format în vatra – în tabăra festivalului din zona Izvor a orașului Bocșa. În jurul orei 13.00 coloana a fost formată, motocicliștii instruiți după care, cu mașinile poliției în frunte, coloana a ponit spre Bocșa Română.

Petrecerea a început vineri seara și s-a desfășurat pe parcursul a 3 zile în zona Stadionului „Izvor” din Bocșa Montană care a devenit epicentrul distracției pentru pasionații de muzică rock și motociclete din întreaga regiune.

„Organizat de Consiliul Local și Primăria Bocșa, cu sprijinul MC Trust Bocșa, evenimentul a adus două zile explozive, pline de concerte live, sesiuni cu DJ, motoare, bere rece și spirit liber – exact așa cum trebuie să fie un festival adevărat” a declarat pentru infocs.ro viceprimarul orașului Bocșa – Bogdan Pop.

(<https://www.infocs.ro/la-bocsa-a-avut-loc-o-noua-editie-a-festivalului-motors-rock-bocsa-2025/>)

GABRIELA ȘERBAN

Zilele Europene ale Patrimoniului la final! Ed. a XXXIII-a, Bocșa, Caraș-Severin Patrimoniu și arhitectură. Ferestre către trecut. Uși către viitor

În perioada 11 – 14 septembrie 2025, la Bocșa s-au derulat Zilele Europene ale Patrimoniului, o ediție desfășurată sub genericul „Patrimoniu și arhitectură. Ferestre către trecut. Uși către viitor.”

După cum se cunoaște, în fiecare an, în septembrie, statele semnatare ale Convenției Culturale Europene participă la Zilele Europene ale Patrimoniului – o acțiune comună a Consiliului Europei și a Comisiei Europene, care pune la dispoziție noi bunuri culturale și deschid clădiri istorice în mod normal închise publicului. Evenimentele culturale evidențiază abilitățile și tradițiile locale, arhitectura și operele de artă, dar scopul mai larg este de a aduce cetățenii împreună în armonie, chiar dacă există diferențe de cultură și limbă.

Obiectivele Zilelor Europene ale Patrimoniului sunt: creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor europeni cu privire la bogăția și diversitatea culturală a Europei; crearea unui climat în care este stimulată aprecierea bogatului mozaic de culturi europene; combaterea rasismului și xenofobiei și încurajarea unei mai mari toleranțe în Europa și dincolo de granițele naționale; informarea publicului și a autorităților politice cu privire la necesitatea protejării patrimoniului cultural împotriva noilor amenințări; invitarea Europei să răspundă provocărilor sociale, politice și economice cu care se confruntă.

Patrimoniul arhitectural este înțeles și ca o sarcină socială. Nu se referă doar la arhitectură sau la mediul construit, ci la modul în care comunitatea își gestionează istoria și identitatea, precum și la influența acestora asupra vieții oamenilor și a mediului. „Pe lângă valoarea sa culturală inestimabilă, patrimoniul arhitectural al Europei oferă popoarelor sale conștiința istoriei lor comune și a viitorului lor comun. Prin urmare, conservarea sa este o chestiune de importanță vitală”.

La invitația Direcției Județene pentru Cultură Caraș-Severin, Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” Bocșa a luat parte la acest atractiv proiect și a organizat trei zile de promovare a patrimoniului local, de evidențiere a monumentelor din localitate și de bucurie a vizitelor împreună în locuri mai rar solicitate. De asemenea, de promovare a cărții, a artei și a oamenilor iscuți în aceste domenii.

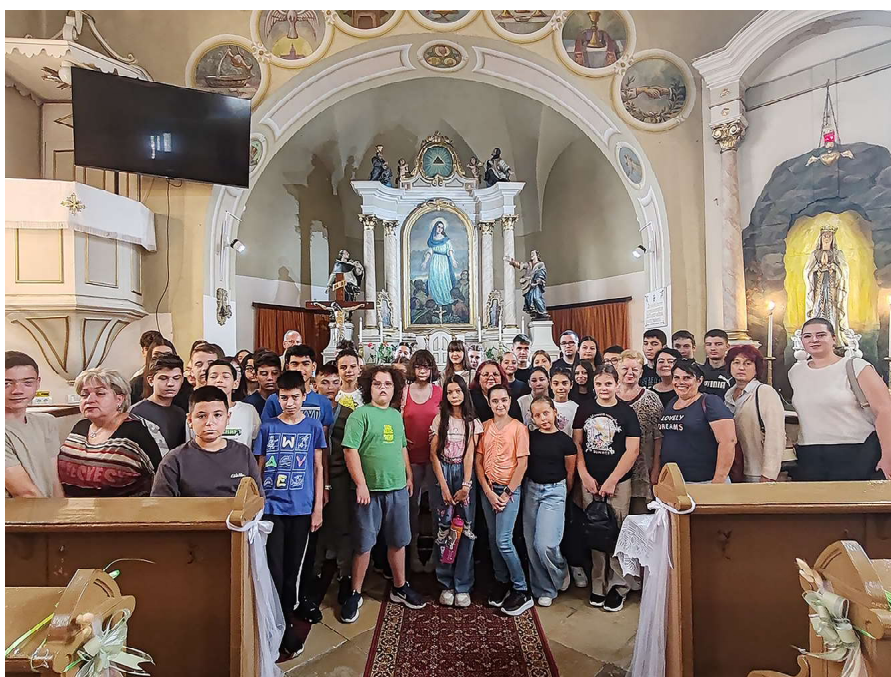
Pentru reușita acestui amplu și complex eveniment, organizatorii au apelat la colaboratori precum Liceul Teoretic „Tata Oancea” Bocșa, Biserica „Romano-Catolică” Bocșa Montană, Mănăstirea „Sf. Ilie de la Izvor” Vasiova, dar și la autoritățile locale, Primăria Orașului Bocșa și primarul Mirel Patriciu Pascu. De asemenea, un colaborator esențial a fost și dr. istoric Mihai Vișan, voluntarul proiectului bibliotecii.

Joi 11 septembrie 2025, ZEP au debutat la Bocșa cu un eveniment intitulat „Istoria de lângă noi” și a constatat în deplasarea pe traseul Cetății Cuiești, cetate regăsită în lista de monumente a județului Caraș-Severin ca *Cetatea (ruine)* „*Buza Turcului*” (CS-I-s-B-10792, sec. XIV-XV). Despre

istoria locului a povestit istoricul Mihai Vișan.

Vineri, 12 septembrie 2025, ZEP au continuat cu un eveniment intitulat „Bocșa, istorie și cultură”, titlu preluat după seria editorială a Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea”, serie care cuprinde și un volum dedicat Bisericii Romano-Catolice din Bocșa Montană la tricentenar (Mihai Vișan, Gabriela Șerban. *Parohia romano-catolică Bocșa Montană la tricentenar 1723 – 2023*. Reșița: TIM, 2023. «Seria „Bocșa, istorie și cultură”; 62»). Așadar, organizatorii au adus în atenție două edificii importante ale localității: **Biserica Romano-Catolică „Imaculata concepțiune” Bocșa Montană** (redată în lista monumentelor astfel: CS-

II-m-B-11030, 1738 reconstruită 1840), păstrătoarea lucrării „Madona” a artistului plastic Tiberiu Bottlik (icoana Maicii Domnului expusă în altar), și **Primăria Orașului Bocșa (CS-II-m-B-11032, sec. XIX)**. Despre cele două monumente au vorbit bibl. Gabriela Șerban și ist. Mihai Vișan.

Duminică, 14 septembrie 2025, s-au încheiat ZEP la Bocșa cu un eveniment denumit „Bocșa, cultură și credință”, la **Mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor Vasiova**, edificiu regăsit în lista monumentelor ca **Mănăstirea Godinova (CS-II-a-B-11034, sec. XVIII-XIX)**. După oficierea slujbei Sfintei Liturghii, în cuvântul de înțelepciune, părintele protosinghel dr. Ioanichie Petrică, duhovnicul Mănăstirii și autor al mai multor volume dedicate acestui mirific loc de închinare și rugăciune, a vorbit credincioșilor prezenți despre importanța sărbătorii din această zi (14 septembrie, Înălțarea Sfintei Cruci), a prezentat câteva cărți, iar în partea a doua a discursului său, a povestit despre istoricul mănăstirii și păstorii de suflete de aici, despre lucrările de artă aflate în incinta clădirii, dar și despre tipărituri importante adăpostite de biblioteca mănăstirii.

Zilele Europene ale Patrimoniului (ZEP) la Bocșa și-au atins obiectivele: au promovat edificii de patrimoniu în rândul publicului de toate vârstele, acesta conștientizând importanța protejării acestor valori culturale, istorice și arhitecturale; de asemenea, evenimentele din cadrul ZEP au adus laolaltă oameni de toate vârstele, din toate categoriile sociale, fără deosebire de apartenență religioasă și/sau etnică. Și, nu în ultimul rând, ZEP au provocat noi inițiative pentru proiecte viitoare!

PRIMARUL ORAȘULUI BOCȘA, PATRICIU MIREL PASCU – ne informează!

Obiectiv turistic din România

Turn de alimentare furnal – 1719 – din Bocșa: martor al istoriei...

Intrând în orașul Bocșa, vizitatorii sunt întâmpinați de un monument impresionant al istoriei industriale: Turnul de alimentare furnal din 1719. Această structură masivă nu este doar o relictă a trecutului industrial, ci și o mărturie a evoluției tehnologice și a impactului industriei asupra dezvoltării locale.

Turnul, construit la începutul secolului al XVIII-lea, a fost parte integrantă a complexului industrial care a contribuit semnificativ la expansiunea economică a zonei. Designul său, atât funcțional cât și estetic, reflectă ingeniozitatea și resursele epocii.

Structura turnului a fost concepută pentru a

eficientiza procesul de alimentare a furnalelor cu materiale necesare producției de fier, o inovație majoră în acel timp. Acesta ilustrează complexitatea și avansul tehnologic al industriei miniere din Banat.

De-a lungul anilor, turnul a rezistat numeroaselor schimbări tehnologice și politice, devenind un simbol al rezilienței comunității. Astăzi, el stă ca un punct de reper pentru istoria și patrimoniul industrial al orașului Bocșa.

În prezent, Turnul de alimentare furnal din 1719 este deschis pentru vizitatori, oferind tururi ghidate care dezvăluie nu doar istoria industrială, ci și poveștile nespuse ale muncitorilor care au lucrat aici. Acesta servește nu doar ca o atracție turistică, ci și ca un centru educativ pentru istoria industrială.

Pe lângă valoarea sa educativă și turistică, turnul contribuie și la identitatea culturală a orașului. Evenimentele locale și inițiativele comunității își găsesc adesea locul în umbra sa impunătoare, reînnoind legătura dintre trecutul industrial și prezentul vibrant al Bocșei.

ERWIN JOSEF ȚIGLA

La ceas de bilanț

Asociația Germană de Cultură și Educație a Adulților din Reșița a organizat în data de 16 iulie 2025, începând cu ora 17.00, la Biblioteca Germană „Alexander Tietz”, adunarea de bilanț al celui de-al 38-lea an de activitate.

Președintele asociației, Erwin Josef Țigla, împreună cu conf. dr. ing. Christian Paul Chioncel au prezentat un rezumat al bilanțului acestuia pe perioada 21 iulie 2024 - 16 iulie 2025, perioadă în care au fost organizate sau co-organizate 487 de manifestări în Banatul Montan, în țară și chiar peste hotare. Din rândul acestora se remarcă cele din cadrul „Decadei Culturii Germane în Banatul Montan” (în octombrie 2024, cea de-a 34-a ediție), „Zilelor Literaturii Germane la Reșița” (în aprilie 2025, cea de-a 35-a ediție), precum și concursul cu caracter internațional „Copiii desenează ținutul natal” (cea de-a 17-a ediție). În prim-plan s-a aflat desigur continuarea proiectelor dedicate celor două jubilee reșițene din 2021 / 2022: 250 de ani de istorie industrială și 150 de ani de la fabricarea primei locomotive cu abur pe teritoriul de azi al României. Acestea li s-a adăugat și sărbătorirea a 120 de ani de la începutul construirii Sistemului hidroenergetic Reșița - Secu - Văliug - Semenice, 1903 - 2023. În cele 487 de manifestări desfășurate în perioada evidențiată, sunt cuprinse și cele 36 cu caracter religios precum și 207 de diferite expoziții.

Din 19 noiembrie 1987, de când funcționează asociația, au fost organizate sau co-organizate până în prezent, în total, 7.104 de manifestări.

În acest an de activitate, asociația a editat un număr de 7 titluri de carte, 48 de plicuri filatelice ocazionale și a realizat, de asemenea, 48 de ștampile poștale ocazionale,

dedicate diferitelor evenimente deosebite.

Revista „Echo der Vortragsreihe” („Ecolul Asociației”) apare neîntrerupt începând cu 1 februarie 1990. De asemenea au apărut până în prezent ediții speciale dedicate diferitelor evenimente deosebite ale etniei germane din Banatul Montan. Buletinul informativ „Info” a apărut în decembrie 2024 cu numărul 29.

După prezentarea bilanțului a urmat un program cultural-artistic cu formația de dansuri populare germane „Enzian”, copii și adulți (coordonatori: Marianne & Nelu Florea), formație care, de curând a împlinit frumoasa vârstă de 26 de ani, cu Corul german „Franz Stürmer” (care a împlinit, în luna mai, 34 de ani de activitate), dirijat de prof. Elena Cozâltea, acompaniat la orga electronică de Angela Kovács, dar și cu grupurile muzicale „Intermezzo” (coordonator: Lucian Duca), Marianne & Petru Chirilovici precum și „Resicza” (coordonator: Iuliu Fazakas). De asemenea au fost expuse desene / picturi și sculpturi realizate de către cele două cercuri: de pictură, condus de

Doina & Gustav Hlinka („Deutsche Kunst Reschitza”), respectiv, de sculptură, condus de George Molin („Jakob Neubauser”), ambele funcționând în cadrul organizației germane din Reșița de 31 de ani, împlinire care a fost sărbătorită în noiembrie trecut.

**Fotografie de la
momentul
aniversar, în fața
Bibliotecii
Germane
„Alexander
Tietz”**

GABRIELA ȘERBAN

Carol Brindza – 20 de ani de neuitare

Răsfoind prin „memoria” bibliotecii bocșene, dăm peste o serie de fotografii de ieri, fiindcă cele de azi nu se mai regăsesc pe hârtie, și printre acestea regăsim chipuri cunoscute și aproape uitate ale unor oameni care, într-un fel sau altul, au lăsat o urmă în istoria culturală a localității. Unul dintre aceștia este Carol Brindza, discret cercetător al istoriei locale, plecat din această lume în urmă cu două decenii.

Carol Brindza s-a născut în 27 august 1928 în Bocșa Montană, jud. Caraș-Severin, și s-a stins din viață tot la Bocșa în 23 august 2005. Își doarme somnul de veci în cimitirul catolic din Bocșa Montană, alături de alte personalități ale locului.

Familia Brindza provine din Slovacia de astăzi (tatăl) și din Timiș – Tormac (mama). Tatăl a fost un bun croitor, dar a avut o soartă tristă fiind deportat în Siberia în lagărul 1801.

Carol Brindza a fost absolvent de liceu și angajat la Direcțiunea Minelor, dar un pasionat de istorie, de cercetare, de studiu. Astfel întocmește lucrări cu privire la „Evoluția tehnicii miniere și metalurgice din Banat pe circa 4000 ani”, „Secole de minerit în Munții Dogneciei” și o încercare de „Monografie a localității Bocșa”, având în vedere mai ales viața și activitatea unor personalități. Din păcate aceste materiale nu s-au bucurat de tipar într-un volum distinct, ci doar de publicarea în diverse reviste din țară și străinătate. Carol Brindza era un cunoscător al limbilor maghiară și germană, fapt care i-a înlesnit accesul la vechi și importante documente, precum și la redactarea unor materiale pentru reviste din Ungaria sau Germania.

Carol Brindza s-a stins din viață în 2005 lăsând în urmă teancuri întregi de manuscrise și

un singur volum tipărit prin grija și sub egida Bibliotecii Orașenești „Tata Oancea” Bocșa, cu care Carol Brindza colabora. Volumul redă date din viața și activitatea pictorului și sculptorului Tiberiu Bottlik, pe care Carol Brindza l-a cunoscut și cu care a fost prieten: *Viața și activitatea pictorului și sculptorului Tiberiu Bottlik*. Reșița. Timpul. 2002; revista *Bocșa culturală*.¹

Carol Brindza semnează articole în reviste și alte publicații: *Despre memoriul bufenilor sau moșii Banatului din anul 1939* În : *File de istorie*, Caraș-Severin, 1971; *Contribuții la cunoașterea minelor vechi aurifere din zona Bocșa-Ocna de Fier-Dognecea* În : „*Banatica*”, Reșița, 1985; *La 120 de ani de la nașterea lui Tata Oancea* În : *Vi-l prezentăm pe Tata Oancea*. Reșița : TIM, 2001 (Bocșa- istorie și cultură)

Referințe : *Cărășeni de neuitat vol. IV/ Petru Ciurea și Constantin Falcă.- Timișoara : Eurostampa, 2010 ; Biblioteca, între datorie și pasiune. 60 de ani de lectură și bibliotecă publică la Bocșa/ Gabriela Șerban.-Reșița: TIM, 2013 (Bocșa-istorie și cultură; 30); Cărășeni de neuitat vol. XXII/ Constantin Falcă.- Timișoara : Eurostampa, 2013; Parohia romano-catolică Bocșa Montană la tricentenar 1723 – 2023/ Mihai Vișan, Gabriela Șerban.- Reșița: TIM, 2023 (Bocșa – istorie și cultură; 62). Bocșa, un oraș ca o poveste. Vol. 2: Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi/ Gabriela Șerban, Reșița: TIM, 2023 (Bocșa, istorie și cultură; 64); <https://memoriabanatului.ro/surse-memoriale/istorie-oral/carol-brindza/>*

Carol Brindza rămâne în memoria bocșenilor ca un important cercetător al istoriei locale care, din păcate, nu și-a desăvârșit proiectele, iar manuscrisele sale încă nu au văzut lumina tiparului. Nutrim speranța ca, în timp, să-i redescoperim munca și să-i valorificăm lucrările.

Dumnezeu să-l odihnească!

¹ Șerban, Gabriela. Bibliografia revistei „Bocșa culturală”. 2000-2009.- Reșița: TIM, 2009; Bibliografia revistei „Bocșa culturală”. 2009 – 2013.- Reșița: TIM, 2014 și Bibliografia revistei „Bocșa culturală” 2014 – 2018.- Reșița: TIM, 2019 (Seria Bocșa- istorie și cultură).

Povești în bibliotecă!

Povești în bibliotecă!

Gabriela Șerban în dialog cu parapantistul Cristian Vuia

Suntem atât de grăbiți și de absorbiți de problemele cotidiene încât uităm să ne privim. Uităm că suntem înconjurați de oameni, că aceștia trăiesc, iubesc, se bucură și suferă, că oamenii din imediata noastră apropiere au pasiuni, sunt diferiți și poate unici prin activitățile și preocupările lor.

Din ignoranță sau din graba în care trăim, nu ne mai facem timp pentru a-l cunoaște pe celălalt, pentru a ne cunoaște vecinii, colegii.

Totuși, există biblioteca și există bibliotecarii! Iar aceștia au un soi de curiozitate menită să descopere și să scoată la iveală frumosul din oameni.

Biblioteca este spațiul în care se întâlnesc și se regăsesc oameni pasionați de frumos, pasionați de lectură, de povești, de artă – sub diversele sale aspecte -, oameni care studiază pentru a-și îmbogăți cunoștințele în diferite domenii, pentru a-și pune în practică și a-și desăvârși hobby-urile.

În acest mirific spațiu al bibliotecii poate fi întâlnită la Bocșa și **familia Vuia – Dorina** – un dascăl dăruit mai ales copiilor speciali; **Cristian** – colegul nostru pompier la Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență din cadrul Primăriei Orașului Bocșa; și fiul lor, **David**, elev al Liceului Teoretic „Tata Oancea” Bocșa, un copil frumos și special. De altfel, o familie generoasă, frumoasă, cu pasiuni dintre cele mai interesante și diferite. Cu Dorina vom vorbi într-un număr viitor al revistei noastre. Astăzi l-am invitat la „Povești în bibliotecă” pe curajosul nostru coleg, **Cristian Vuia**, pompier la serviciu și parapantist în timpul liber.

Înainte de a sta la povești cu Cristian, se cuvine să ne documentăm puțin cu privire la acest sport extrem, mai puțin practicat la noi. **Parapantismul** sau **zborul cu parapanta** este un sport aeronautic recreativ sau competițional. Parapanta face parte din categoria aparatelor de zbor dirijabile ușoare. Acesta e individual. Însă e și foarte riscant!

Echipamentul este format din: aripă, seletă, parașută de rezervă, cască, bocanci (cu gleznă – deoarece la aterizare există pericolul ca pilotul să calce strâmb din cauza vitezei), geacă și pantaloni windstop (sau combinezon), mănuși, cagulă și aparatura de zbor (altivariometru sau GPS).

Parapantismul este de multe ori privit ca

un sport mai riscant decât este în realitate. Bineînțeles că există un mare potențial de rănire pentru cei ignoranți sau insuficient pregătiți. Siguranța în acest sport este direct proporțională cu îndemânarea și simțul pilotului. Este important de știut că aproape toate accidentele de zbor cu parapanta sunt datorate erorilor de pilotaj. Echipamentul de parapantism este foarte bine construit și, dacă este folosit cu grijă, nu va ceda niciodată. Dat fiind faptul că echipamentul omologat nu va ceda, se poate spune că

parapantismul este un sport foarte sigur. Pilotul însuși este indicatorul nivelului său de siguranță în zbor.

Mulțumim, Cristian, că ai acceptat invitația noastră și vom pătrunde în povestea ta prin întrebarea deja cunoscută: cine este Cristian Vuia?

C. V. Mă numesc Cristian Vuia și sunt născut în Bocșa (Caraș-Severin) în 13 martie 1978.

G.Ș. De când pasiunea pentru parapantă și astfel de sporturi extreme? Cât este de periculoasă este această pasiune a ta?

C.V. Sunt pasionat dintotdeauna de sporturile extreme! În trecut mergeam cu motocicletele of road prin pădure, apoi am trecut la motocicletele de viteză. Dar, îmi doream mai multă adrenalină! Astfel că, într-o zi am fost la sat și am intrat în vorbă cu cel care este și mi-a fost primul mentor în tot ceea ce țin de

motoparapantă. Un pilot în adevăratul sens al cuvântului! Un om de la care am învățat tot ceea ce știu.

Orice sport este periculos, într-un fel sau altul. Cu atât mai mult parapantismul! Este necesar să fi foarte strict în ceea ce privește atât echipamentele de protecție, cât și starea aparatului de zbor. Zborul nu înseamnă doar că ne desprindem de pământ. Pentru a zbura trebuie să avem în vedere mai multe aspecte: elaborarea planului de zbor, starea de funcționare a aparatului de zbor, condițiile meteo, starea de sănătate a pilotului, locul de plecare, dar și locul de aterizare. Toate acestea trebuie să fie în siguranță.

G.Ș. Din câte observ și, evident, bănuim cu toții, acest sport este unul destul de costisitor. Investești în echipament, în studii, în activități de zbor din diferite colțuri ale țării și chiar ale Europei. Pentru toate acestea ai nevoie, în primul rând, de susținerea familiei. Ce zic soția și fiul tău? Ținând cont și că această pasiune a ta, pe lângă faptul că e foarte costisitoare, mai e și foarte periculoasă...

C.V. *Am susținerea familiei, am admirația lor și împreună hotărâm investițiile. Iar pasiunile noastre sunt apreciate și susținute de întreaga familie.*

G.Ș. La ce fel de proiecte ai luat parte până acum?

C.V. *Anul trecut fiind îndrumat de mentorul și prietenul meu Sorin Lupulescu m-am înscris la școala pentru paramotor. Am învățat teorie, am făcut practică, iar anul acesta am reușit și am obținut brevetul de pilot de aeronave ultralegare.*

Până acum am fost în câteva locuri unde se desfășoară un festival pentru paramotor – oricum, sunt destul de puține festivaluri de acest gen în țară! Am fost cu colegii la un festival în Austria anul trecut și am obținut locul III, apoi la Sighetul Marmăției, la un concurs de aterizare într-un punct fix.

G.Ș. Cum vin proiectele la tine? Cum le găsești?

C.V. *Toți din această branșă avem grupuri pe WhatsApp, astfel ținem legătura și aici sunt anunțate toate întâlnirile noastre.*

G.Ș. Care dintre proiecte ți-a adus cea mai mare mulțumire? Adică, ai un rezultat special de care ești foarte mândru?

C.V. *Tot ceea ce am realizat mă face să fiu mândru de performanțele mele! Poate pentru unii oameni aceste lucruri, aceste activități, sunt mărunte, neinteresante. Pentru mine este o onoare să am acest brevet de pilot! Este o împlinire și o mare bucurie sufletească să mă pot înălța în văzduh, să plutesc pe cer și să-mi conduc zborul în siguranță.*

G.Ș. Ai un mentor? Ai un model?

C.V. *Da, bineînțeles! Mentorul și prietenul meu este dl. pilot Sorin Lupulescu, un om deosebit, care a avut multă răbdare și bunăvoință cu mine pentru a-mi explica, a-mi arăta, a mă învăța și instrui în tot ceea ce ține de motoparapantă, dar și pentru a-mi dovedi cât de frumos este să poți zbura.*

G.Ș. Ce alte pasiuni ai?

C.V. *Între pasiunile mele se numără întrecerile moto, raliul și, evident, fotbalul, sportul rege!*

G.Ș. Ce proiecte ai de viitor?

C.V. *Îmi doresc să particip ca și concurent la un raliu cu mașini și îmi doresc să pot zbura cât mai mult timp! Să mă pot bucura de răsărituri și apusuri multe pe care să le împărtășesc și cu voi, oameni buni!*

G.Ș. Un gând pentru tineri? Un cuvânt pentru cititorii revistei?

C.V. *Dragii mei, dacă vă doriți cu adevărat ceva, credeți-mă, nimic și nimeni nu vă poate opri! Voi sunteți limita! Nu renunțați niciodată la visele voastre! Acestea se pot împlini cu stăruință!*

Dragi cititori, vă doresc din toată inima multă sănătate, să fiți bine și cu toții să încercăm să promovăm această publicație care, iată, se află la ceas aniversar – 25 de ani! La mulți ani, „Bocșa culturală”! La mulți ani cititorilor revistei și realizatorilor ei!

Să vorbim corect românește!

Rubrică de Prof. **Stela Boulescu**
Liceul Teoretic „Tata Oancea”

Exprimarea corectă este „cartea noastră de vizită”! Chiar dacă credem că aspectul fizic este cel mai important, de fiecare dată când deschidem gura cei din jurul nostru ne vor aprecia sau vor râde de noi. Indiferent de profesie suntem datori să ne vorbim corect limba. Normele gramaticale se învață în școală, dar uneori regulile se schimbă și trebuie să cunoaștem aceste transformări.

Spre exemplu întâlnim cuvinte care până la apariția DOOM3 se scriau cu cratimă: non-stop, bine-credincios, bine-venit etc. Din 2021 formele corecte sunt: **nonstop, binecredincios, binevenit**. Termeni corecți precum **online** sau **offline** au avut în DOOM2 forme duble cu cratimă și fără (online/ on-line, offline/off-line).

Termenii **comunicabil** și **comunicativ**, deși ambii se referă la capacitatea de a comunica, au sensuri diferite:

- **comunicabil/-ă 1-2** Care se poate face cunoscut oral sau prin scris. **3** Care este dat cuiva ca parte dintr-un întreg și împărțit transmis. **4** (despre oameni, comunități sociale etc.) Care se pun în legătură cu cineva. **5** Care vorbesc unii cu alții. **6** (despre lucruri) Care sunt în legătură cu ceva. **7** (Bis; înv) Care poate fi comunicat.

Informațiile sunt comunicabile.

- **comunicativ/-ă, . 1.** (despre oameni) Care intră ușor în legătură cu ceilalți; sociabil. **2.** (despre unele manifestări ale oamenilor) Care se transmite ușor de la o persoană la alta.

Este un om comunicativ

Cuvintele: dedicare și dedicație au formă asemănătoare, dar sens diferit

- **dedicare** - substantiv derivat din verbul *a (se) dedica* - a închina cuiva o operă proprie, în semn de omagiu sau afecțiune; a (se) consacra unei idei, activități sau îndeletniciri.

- **dedicație** - text scris pentru cineva pe o carte, pe un album în semn de omagiu sau afecțiune

Această **dedicare** merită apreciere.

I-a scris o **dedicație**, în semn de respect

Interesante sunt adjectivele invariabile, nume de culori provenite din limba franceză sau engleză: turcoaz, sepia, vernil, gri, fucsia, bordo, bleumarin, bej, grej, maro, violet, roz, kaki, indigo, magenta, crem, lila, ocru, acaju ciclamen (se citește siclamen), carmin, grenă, bleu, oliv etc.

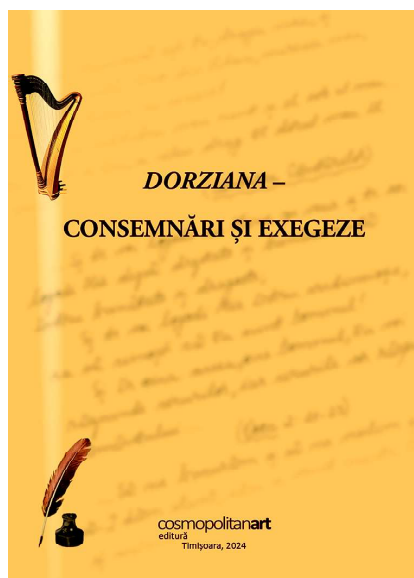
„Limba este creația omului prin Dumnezeu. Mai sus omul nu s-a putut ridica. Mai sus Dumnezeu a ridicat numai stelele pe cer și brazii pe munți.”

„Dreptatea mea cea dintâi este Limba Română, în care lucrează iubirea lui Dumnezeu.”
Grigore Vieru

Dorziana: un model de trasare a aripilor. Florina-Maria Băcilă și cartea ecourilor dorziene

„Toate ale voastre
cu dragoste să se facă.” (a)

De ce citim? Iar atunci când citim, citim cu adevărat? Totodată... ce citim? Citim gândul, viziunea, idealul, sentimentul, omul? Citim oare doar să ne desprindem de cotidian, să ne deconectăm temporar de la fluxul social sau citim să rămânem ancorați în cele enumerate printr-o mai obiectivă și corectă conștientizare că, de fapt, suntem prinși între real și fictiv, între două lumi care dacă nu ar coexista nu ar supraviețui – „Există oameni care nu sunt niciodată în stare să ajungă în Fantázia, spuse domnul Koreander, și mai există oameni care sunt în stare, dar rămân acolo pentru totdeauna. Și pe urmă mai există câțiva care se duc în Fantázia și se întorc. Ca tine. Iar aceștia însănătoșesc amândouă lumile.” (1) –, fiindcă – iar Gheorghe Jurma observă și atrage atenția asupra acestui aspect: „Printr-o carte pătrunzi într-o lume și uneori prin ea poți tu să devii un fel de personaj al cărții respective sau să i te substitui lui și este foarte important din punct de vedere spiritual, moral, din toate unghiurile de vedere să pătrunzi în universul cărților.” (2) – legătura dintre cititor și scriere tinde până dincolo de material, atingând spiritualul. Rămâne, astfel, întrebarea: de ce scriem? Nu cumva pentru a se citi în continuare? Nu cumva pentru ca aceste lumi să nu moară? Nu cumva pentru ca gândurile celor de dinainte să trăiască în continuare prin noi, noi prin ele,

iar *firul lumi* – *Lume* să rămână neîntrerupt? Dar câte povești și câte vieți nu există! Și cât sunt de frumoase! Iar una din aceste povești ne provine de la poetul Traian Dorz.

Și, totuși, cine și ce este Traian Dorz? Cum, cât și din ce unghi poate fi analizat, înțeles, păstrat? Este poet, jurnalist? Este deținut politic? Este misionar, credincios, iubitor de oameni? Este, oare, toate acestea la un loc prin lupta purtată și munca depusă în a-și așterne gândurile și credințele față de cei care vor urma, față de istoria în care (voluntar sau involuntar, mai mult sau mai puțin) ne înscriem, față de Dumnezeu și credința care ne cuprinde pe toți? Analizat din multiple unghiuri, alături de cele două volume ale Florinei Băcilă care se apleacă minuțios și tehnic asupra poeziei lui Traian Dorz: *Dorziana – o (re)construcție a textului prin limbaj* (Editura Excelsior Art, Timișoara, 2016) și *Dorziana – poemul (ne)cuvântului întemeietor* (Editura Cosmopolitan-Art, Timișoara, 2021), scriitorii cuprinși în volumul de față, *Dorziana – consemnări și exegeze* (Editura Cosmopolitan-Art, Timișoara, 2024 / volum îngrijit,

cuvânt-înainte și notă asupra ediției de Florina-Maria Băcilă), reușesc încă o dată să aducă în prim-plan nu doar un multilateral și, în același timp, complex portret al celui care a fost Traian Dorz, un model de ținută umană și culturală, morală și creștinească, ci inclusiv să stabilească și să recunoască locul operei acestuia în rândul marilor scrieri nu numai creștinești, dar și literare ale literaturii române.

Tăcerea rostită prin care Traian Dorz s-a așezat între viața pământească (abruptă și spinoasă) și calea spre mântuire (credința) se reflectă foarte bine nu doar în maniera prin care autorul s-a așezat atât în conștiința contemporanilor – prin activitatea jurnalistică ori din cadrul mișcării *Oastea Domnului*, prin lupta dusă cu opresiunile vechiului regim –, cât și în cea a cititorilor săi de atunci, dar și de mai târziu – prin opera scrisă lăsată moștenire –, iar buchetul de ecouri ce alcătuiește acest volum, dincolo de caracterul lui antologic, prin alăturarea modurilor în care opera autorului este citită și interpretată, reprezintă însuși exercițiul de portretizare al unui model de trăire, de credință și cultură care lipsește într-o prea mare măsură zilelor noastre, un portret ce reușește să reflecte spiritul – așadar, nucleul/esența de dincolo de învelișul uman: „Dacă, până la Luther, pentru a schița o imagine a iubirii creștine trăsăturile ei au fost împrumutate din iubirea omenească, care doar a fost ridicată pe un plan mai înalt, spiritualizată și sublimată, Luther a luat în serios ideea că iubirea creștină, după felul ei, este ceva cu totul diferit decât iubirea omenească, iar modelul ei poate fi numai *agape* a lui Dumnezeu. Ca și aceasta din urmă, ea este spontană, fără motivație, fără temei și creatoare.” (3) –, singurul

portal capabil a ne face să cunoaștem și să înțelegem cu adevărat nu doar mecanismul Lumii, ci, mai ales, relația Lume – Curățire – Mântuire.

În întregul ei, poezia mistică, înrădăcinându-se cu timpul în solul literaturii, a devenit un continuu izvor de inspirație, trăire și simțire, transformându-se, treptat, nu numai în unul dintre principalii stâlpi ai acesteia, ci și ai analizei/criticii literare, ai descoperirii „cuvântului din cuvinte” și a pulsului de dincolo de cochilie, iar precedentele cercetări dorziene ale Florinei-Maria Băcilă, sprijinindu-se pe cele lingvistice și gramaticale, o dovedesc pe deplin. Or, în această continuitate, antologia de față stabilește un echilibrant intermezzo – „cel deal treilea volum, *Dorziana – consemnări și exegeze*, nu e altceva decât o continuare sau un volum-sinteză ce gravitează în jurul lor” (4) –, ceea ce înseamnă că odiseea scrisului dorzian este în plină desfășurare, o certitudine semnalată inclusiv de criticul literar Ada D. Cruceanu: „Repere morale într-o lume tulbură și mereu tulburată s-ar cuveni să fie, așa cum, credem, cercetarea Florinei-Maria Băcilă, *devoțiunea* ei s-ar cuveni să fie – *sine ira et studio* și dincolo de ierarhii literare de azi sau de mâine – un model de studiat / urmat atât de către filologii și teologii în devenire, cât și de / în mediile academice, literare și nu numai, adesea ignorând rigoarea cercetării – punctul *forte* al autoarei –, în favoarea unui fel de «impresionism», poate spectaculos, atractiv, dar nu și structural profund.” (5) –, iar noi, călători ai acestei arce, reîncercându-ne sufletul în coborârea propriului Ararat, purcedem mai departe în căutarea Omului și a descoperirii de sine.

a) *** - *Biblia sau Sfânta*

Scriptură - Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, f.a, (2008), p. 1309 (în *Întâia Epistolă către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel 16:14*)

1) **Ende, Michael** - *Povestea fără sfârșit* - Editura Polirom, Iași, 2005, p. 409 / traducere de Yvette Davidescu

2) **Jurma, Gheorghe / Crișciu, Titus** - *Ce lăsam în urma noastră? Gheorghe Jurma în dialog cu Titus Crișciu* - Editura TIM, Reșița, 2015, p. 198

3) **Nygren, Anders** - *Eros și Agape. Prefaceri ale iubirii creștine* - Editura Humanitas, București, 2018, p. 559 / traducere de Wilhelm Tauwinkl

4) **Constantinovici, Simona**; cf. **Bujorean, Cristiana** - în *Cuvântul care se împarte*; în revista electronică *Thymes*, nr. 1 (20), Ianuarie-Martie 2025, anul VI, p. 161

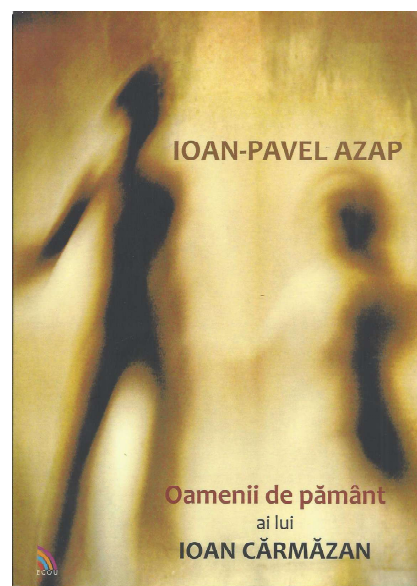
5) **Cruceanu, Ada D.** - *Grafeme (2). Însemnări critice* - Editura Castrum de Thymes, Giroc, 2023, p. 151

Cristian-Paul MOZORU

Oamenii de pământ ai lui Ioan Cărmăzan¹

„Cărmăzan este un fel de Bulgakov al României. Filmele sale sunt profund subversive, nu pentru că atacă comunismul, ci pentru că-l ignoră”.

„Oamenii de pământ ai lui Ioan Cărmăzan”: așa, frumos, se intitulează recenta carte a mai tânărului confrate într-ale criticii, clujeanul de azi Ioan-Pavel Azap (altfel, „taur de mai”, bănățean ca și regizorul, născut într-o comună din Caraș-Severin, prin 1967). Este un studiu aprofundat și adevărat al prestigioasei opere cinematografice realizate de unul dintre principalii cinești ai „generației ‘80”, Ioan Cărmăzan, studiu axat pe cele mai valoroase creații ale acestuia, *Țapinarii*, *Lișca* și *Casa din vis*, de fapt

primele trei lung metraje ale autorului analizat. În ceea ce mă privește (spun asta într-un soi de „paranteză deschisă”), regizorul Ioan Cărmăzan mi-a reținut prima dată atenția prin incitantul și seducătorul său film de Institut *Cântă cucul și pe ploaie* (povestea acestui film este relatată, de altfel, detaliat, și în volumul pe care îl comentăm, chiar de regizor, în amplul interviu care încheie cartea, și asupra căruia, prin forța lucrurilor, voi reveni). Este inclusă în carte și opinia unui comentator american de la „Cineast Magazine” din New York, care spune, printre altele: „Cărmăzan este un fel de Bulgakov al României. Filmele sale sunt profund subversive, nu pentru că atacă comunismul, ci pentru că-l ignoră”. Această constatare este susținută, indirect, și de analizele criticului clujean asupra primelor trei lung metraje ale regizorului Ioan Cărmăzan, analize din care înțelegem că regizorul român este chiar mai mult, și altceva, decât „un Bulgakov al României”, este „un Cărmăzan al României”. La o lansare bucureșteană a volumului, am spus, printre altele, că îl invidiez sincer pe Ioan-Pavel Azap pentru substanțialul și atât de personalul volum consacrat

principalelor filme realizate de regizorul Ioan Cărmăzan, și așa relua, aici, această idee, pentru că, efectiv, chiar dacă apelează la multe puncte de vedere ale unor alți comentatori (printre care mă aflu și eu, citat de mai bine de zece ori, cu opinii din cronicile și cărțile mele), volumul confratelui clujean este profund original, structurat cu o exemplară rigoare a gândului creator.

Referindu-se, de pildă, la primul lung metraj al regizorului Ioan Cărmăzan, *Țăpınarii*, Ioan-Pavel Azap selectează, din presa vremii, câteva dintre cele mai pertinente și incitante puncte de vedere exprimate, printre alții, de Ecaterina Oproiu, Bedros Horasangian, Manuela Cernat, Ioana Creangă, Tudor Caranfil, Natalia Stancu, Cleopatra Lorințiu, Călin Căliman, Mircea Nedelciu. Rețin, acum, un singur exemplu: Mircea Nedelciu scria, de pildă: „În 1981 sau 1982, nu știu când au început filmările la *Țăpınarii* (...), având pe mână aparatele, echipa, fondurile, pelicula și vocea inconfundabilă a lui Dorin Liviu Zaharia, Cărmăzan, cu alura unui Zubin Mehta, s-a urcat la pupitrul unei imagine orchestre simfonice, să dirijeze un recviem pentru o meserie ce încă nu dispăruse. Cei care dispar sunt copacii, și, ca să fim preciși, ecologiști și globali, cu ei dispar pădurile! Așadar, filmul *Țăpınarii* devine și un recviem al țăpinarilor (ca breaslă) și unul al copacilor (ca pădure). Asta înseamnă ceremonial, asta înseamnă falfăirea aripilor morții prin aerul tare al muntelui, asta înseamnă mister, miracol, vrajă, mit și ritual păgân. Un fel de mic paradis pentru uriașul Cărmăzan, regizorul. Atât de numeroase erau tentațiile și atât de puternice fantasmele care-l chinuiau din interior, încât a renunțat din capital locului să le reziste”. Printre

considerațiile inspirat alese ale confrăților, Ioan-Pavel Azap include opinii personale de tipul: „Chiar dacă nu a fost primit cu laude unanime, *Țăpınarii* a reprezentat un eveniment al acelor ani. Din fericire, și azi, la peste trei decenii de la premieră, filmul își vădește valabilitatea și viabilitatea. Dincolo de cinematografierea tributară unor modele recunoscute și asumate de regizor – și prin aceasta neimputabile –, cum ar fi Paradjanov, Tarkovski sau Alain Resnais, este vorba despre ambiția, nici aceasta conjuncturală, dimpotrivă, de a promova în/prin cinema spiritualitatea românească, filonul național cutumiar”.

Despre cel de al doilea lung metraj al regizorului Ioan Cărmăzan, *Lișca*, prozatorul-scenarist Horea Pătrașcu scria la premieră: „Povestea Lișcăi este o poveste simplă și în același timp halucinantă: o femeie, singură într-o comunitate izolată la rândul ei, își așteaptă bărbatul plecat pe front, în pofida tuturor datelor ce confirmă moartea violentă a acestuia. Starea de așteptare a eroinei, dusă parcă peste toate limitele umane, este tragică și eroică totodată. Lișca este nu numai soția – ar fi simplist să o considerăm astfel –, dar mai ales femeia conștientă că sensul, împlinirea ei în viață nu se pot realiza decât alături de bărbatul ales, iubit, destinat; cât timp mai crede în existența acestuia, mecanismul puterii ei funcționează ireproșabil – în momentul în care credința asta încetează a mai fi, același mecanism se dovedește șubred, vulnerabil, mintea ei cufundându-se în întuneric”. Pe lângă astfel de opinii sau alte puncte de vedere exprimate în presa vremii de către Ioan Lazăr, Călin Căliman, Iosif Costinaș, Mădălina Stănescu, criticul Ioan-Pavel Azap subliniază meritul esențial al regizorului

de a fi distribuit-o în rolul titular pe Ecaterina Nazare și spune, printre altele: „Film «de război» în care nu vedem niciun fel de desfășurări de trupe, de lupte, în care nu există efectele pirotehnice, *Lișca* este în primul rând un film de stări, un film al caracterelor, un film al fidelității maritale și al așteptării (...). Ioan Cărmăzan este unul dintre puținii regizori care s-au apropiat de proza lui Fănuș Neagu cu reală afinitate, mizând pe sobrietate, benefică în transpunerea cinematografică a destul de prolificului scenarist Fănuș Neagu. *Lișca* îi consolidează statutul de regizor original, care nu doar vrea, ci chiar are ceva de spus în cinematografia română”.

Printre punctele de vedere privitoare la filmul *Casa din vis*, exprimate în cronicile lor de autori precum Alice Mănoiu, Tudor Caranfil, Ioan Lazăr, Grid Modorcea, autorul cărții include și un citat din cronică mea de la premiera filmului, în care spuneam printre altele: „Asemănător, prin multe, cu *Rămânerea* lui Laurențiu Damian – un «film cerebral» – *Casa din vis* se distinge prin codul său metaforic, prin disponibilitățile realist-poetice, care apropie filmul de creația unui cineast «de suflet» pentru Ioan Cărmăzan, iugoslavul Emil Kusturica”. Concluziv – după ce își exprimă și punctul său de vedere asupra filmului –, Ioan-Pavel Azap caracterizează astfel trilogia „oamenilor de pământ” a lui Ioan Cărmăzan: „Dincolo de orice considerente sau demersuri critice, deși filmele discutate aici nu reprezintă, cum am mai spus, ceea ce se înțelege îndeobște prin «film de public», *Țăpınarii*, *Lișca* și *Casa din vis* îl plasează pe Ioan Cărmăzan în «raftul» nu foarte aglomerat al regizorilor români care au încercat, și au reușit, într-o măsură mai mare sau mai mică, să surprindă o

dimensiune sau alta a identității naționale fără a cădea în capcana ilustrativismului ori în extrema unui protocronism demagogic. Prin aceste trei filme regizorul Ioan Cărmăzan impune o operă de neignorare în orice istorie onestă a filmului românesc”.

Cum spuneam, volumul cuprinde, pe lângă analiza detaliată a acestei remarcabile trilogii (și pe lângă „portretul epocii cinematografice” în care aceste filme au fost create), un amplu interviu cu regizorul Ioan Cărmăzan, intitulat „În momentul de față, cinematograful e liber și trebuie reinventat”. Aflăm multe despre biografia și biografia artistică a regizorului din acest substanțial dialog. Printre altele, aflăm „amănuntul” că filmul *Cântă cucul și pe ploaie* a fost premiat la festivalul de la Oberhausen... fără a participa la festival! Două ediții la rând, oficialitățile române au refuzat filmului dreptul de a participa la binecunoscuta competiție internațională, dar pentru că o comisie de pre-selecție de la Oberhausen selectase filmul lui Cărmăzan gazdele l-au luat în seamă și l-au premiat. În altă ordine de idei, întrebat dacă există, în tezaurul mondial filme pe care regretă că nu le-a făcut, Ioan Cărmăzan a răspuns că în tinerețe se gândea că ar fi vrut să facă el filmul lui Živojin Pavlović *Când voi fi mort și livid* sau filmul lui Andrei Tarkovski *Andrei Rubliov* („în special secvența clopotului”), după cum i-ar fi plăcut să fi filmat el anumite secvențe din filmele lui Wajda, Fellini, din *Farmecul discret al burgheziei* de Buđuel, din *Fragii sălbatici* de Ingmar Bergman... Sunt, aceste opțiuni, definatorii pentru însăși factura stilistică a operei cinematografice semnate de Ioan Cărmăzan, îndeosebi în prima parte a creației sale.

Una peste alta, volumul lui Ioan-Pavel Azap apărut la

editura clujeană „Ecou transilvan” rămâne o carte de referință, o privire – cum spuneam la început – „aprofundată și adevărată” înspre un regizor original și puternic al cinematografiei naționale.

CĂLIN CĂLIMAN

(<http://www.contemporanul.ro/film-cinematografie/oamenii-de-pamant-ai-lui-ioan-carmazan.html>)

Note

¹ Ioan – Pavel Azap. *Oamenii de pământ ai lui Ioan Cărmăzan*. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014

HIC SUNT LEONES

(EUGEN DORCESCU, *HIC SUNT LEONES Exegeze*, Editura Waldpress, Timișoara, 2023)

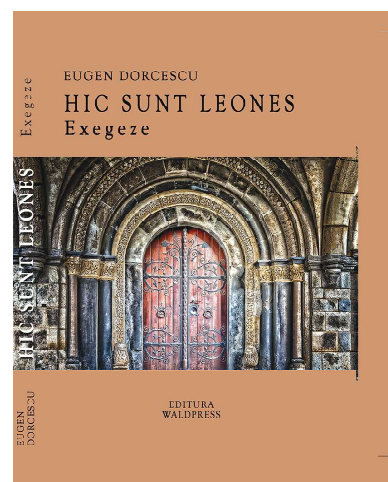
Verae amicitiae sempiternae sunt.

„Adevărata prietenie poate exista numai între egali”.

(Platon)

Cu doi ani în urmă, apărea la Editura Waldpress, din Timișoara o publicație de excepție, un tom de exegeze care, potrivit mărturisirii autorului „continuă și întregesc sumarul volumului de eseistică, teorie literară și stilistică *Poetica non-imanenței*, publicat la Editura Palimpsest, București, în anul 2009. Cartea la care voi face referire are un titlu rezonant ce previne cititorul, avertizează asupra importanței numelor și scrierilor prezentate în aceste pagini – **HIC SUNT LEONES Exegeze**.

Dacă nu am făcut până în momentul de față însemnări la această antologie este tocmai pentru că necesită o explorare amplă, o anume stare, mult respect, seriozitate față de autorul

Eugen Dorcescu, față de munca Domniei Sale, dar și față de numele sonore în plan literar care se regăsesc în volumul de față.

În plus, *Exordiul* este precedat de o *Predoslovie* unde, alături de mărturisirea autorului „Am conceput, scris și publicat, în diverse reviste, exegezele cuprinse în această antologie, de-a lungul anilor 2008-2023. Ele continuă și întregesc sumarul volumului nostru de eseistică, teorie literară și stilistică, *Poetica non-imanenței*, apărut la Editura Palimpsest, București, în anul 2009”.(p.4) observăm o frumoasă dedicație făcută Școlii de literatură „Eugen Dorcescu-80”.

Și cum, în viață nimic nu este întâmplător, iată cum întâlnirea dintre poetul Eugen Dorcescu și trei poeți spanioli se dovedește a contura o prietenie de durată. În 27 noiembrie 2007, la ora 18, la Librăria „Joc secund” se defășoară această minunată întrevvedere la care participă cei trei poeți spanioli – Rosa Lentini, Jesús Hilario Tundidor, Coriolano Ganzáles Montañez și poetul Eugen Dorcescu. Au avut loc discuții lungi și fructuoase, în idiom francez, s-au produs schimburi de idei poetice, de poeme și de adrese. Altfel spus, în cele trei ore cât a durat întâlnirea s-a legat o prietenie literar-spirituală memorabilă.

A urmat în 2010 traducerea

în castiliană a cărții *drumul spre tenerife / el camino hacia tenerife* de către profesorul și reprezentantul de seamă al literaturii spaniole – Coriolano Ganzáles Montañez. Acest volum a atras atenția celebrului poet, eseist și profesor la Universitatea din La Laguna, Tenerife, Andrés Sánchez Robayna. Doi ani mai târziu apăsarea la Ediciones Igitur, din Montblanc (Tarragona), Spania, volumul dorcescian *Poemele Bătrânului / Poemas del Viejo*, în traducerea Rosei Lentini, cu o prefață semnată Andrés Sánchez Robayna. Volumul, primit favorabil în Spania, s-a bucurat de atenția comentatorului Jaime Siles, cunoscut poet, eseist și profesor la Universitatea din Valencia. La doar un an, la Editura Mirton, din Timișoara, a văzut lumina tiparului cartea *Elegiile de la Bad Hofgastein / Elegias de Bad Hofgastein* cu o prefață de Coriolano Ganzáles Montañez (care între timp învățase românește), urmată de antologia *Elegias Rumanas, Arscesis Ediciones, La Muela, Zaragoza, Spania, ediție critică, Eugen Dorcescu, îngrijită de același Coriolano Ganzáles Montañez împreună cu Mirela-Ioana Dorcescu. Colaborarea poetului român, timișorean continuă, iar la propunerea lui Jaime Siles, în 21 martie 2023, Academia Hispanoamericană de „Buenos Letras” din Madrid îi acordă poetului Eugen Dorcescu titlul de Membru Correspondent (Académico Correspondiente). Președintele acestei prestigioase instituții este Guillermo Eduardo Pilá cel care, de altfel, semnează Presentación la recenta apariție Eugen Dorcescu, *CÁNTICOS DE VIAJE / CÂNTECE DE CĂLĂTORIE*, Ediciones Hespérides para CUADERNOS DE CASA BERMEJA, La Plata, Argentina – 2023.*

Pentru că opera acestor iluștri scriitori și dascăli spanioli

îi este familiară poetului Eugen Dorcescu, Domnia Sa realizează, cu propriu-i stil analitic și interpretativ, o scurtă încadrare estetică a fiecăruia, urmată de câte un text emblematic din fiecare volum prezentat. E vorba despre Andrés Sánchez Robayna, *Marea cea mare / Por el gran mar*, poezie, ediție bilingvă româno-spaniolă, cu traducere, prefață, fișă biobibliografică, opinii de Mirela-Ioana Dorcescu, Editura Mirton, 2018; Coriolano Ganzáles Montañez, *Tatăl / Padre*, poezie, ediție bilingvă româno-spaniolă, traducere, prefață, aparat critic de Mirela-Ioana Dorcescu, Editura Eurostampa, Timișoara, 2023; Jaime Siles, *Meránides el frigio / Meránides frigianul*. Poemas-Poeme, edición bilingüe español-rumano, traducción y presentación: Eugen Dorcescu, Editura Eurostampa, Timișoara 2023 și Guillermo Eduardo Pilá, *Como hierba en la sombra / Ca iarba la umbră*, Treinta poemas / Treizeci de poeme (1990-2021), edición bilingüe español-rumano, traducción y presentación: Eugen Dorcescu, Editura Eurostampa, Timișoara, 2023. Poemele exemplificate sunt, în ordine, **XX** - Andrés Sánchez Robayna, **La piedra del valle / Piatra din vale**- Coriolano Ganzáles Montañez, **Meránides el frigio / Meránides frigianul** – Jaime Siles, **Los maestros / Maeștrii** - Guillermo Eduardo Pilá.

Potrivit temei, viziunii și atitudinii, cei patru poeți sunt grupați câte doi, rămânând, în același timp, toți patru în armonie: pe de-o parte sunt Andrés Sánchez Robayna și Coriolano Ganzáles Montañez, nocturni, romantici, insulari (Tenerife), iar ceilalți doi, Jaime Siles și Guillermo Eduardo Pilá, diurni, clasici, continentali (Spania, Argentina).

Punctul de legătură între cei patru mai poeți îl constituie perspectiva spirituală asupra

existenței: „Toți au ca arhitemă corelația viață-moarte/moarte-viață”. (p.20) Există o uimitoare simetrie directă și inversă: „Coriolano Ganzáles Montañez și Andrés Sánchez Robayna își orientează emoția, închipuirea și gândul dinspre moarte spre viață. Jaime Siles și Guillermo Eduardo Pilá, invers, își vectorizează energia lirică și reflexivă dinspre viață spre moarte. În interiorul primei diade, Coriolano Ganzáles Montañez recurge la limbajul nemijlocit al morții;

Andrés Sánchez Robayna cultivă cultul secret al morții. În cealaltă diadă, Guillermo Eduardo Pilá îndrăgește limbajul deschis al lumii (al vieții). Jaime Siles – codul lor tănuț”. (p.20-21)

Astfel „teritoriul explorat de cei patru poeți este ființa umană în căutarea Ființei”. De altfel, în *Elegiile de la Bad Hofgastein*, Eugen Dorcescu însuși, iubitor de matematici, de geometrie, în special și de simetrii, propune o definiție a ființei: „Ființa este sinteza de nepătruns dintre viață și moarte”, iar valoarea unei opere de artă constă tocmai în „cantitatea de ființă pe care acea operă o conține”, precum în operele acestor titani.

Concluzia dorcesciană: „Quod erat demonstrandum. Acești patru uriași îmi sunt prieteni. În poezie, în duh și adevăr. Cei mai apropiați și cei mai nobili prieteni pe care i-am avut vreodată. Mil gracias, Caballeros!” (p.21)

În următoarele două capitole ale lucrării, *COMENTARII* și *ESEURI*, scriitorul dovedește o bună cunoaștere și a personalităților din interiorul granițelor țării, dedicându-le analize realizate profesionist, urmând principiul „non multa, sed multum”.

Generosul capitol *COMENTARII* se referă la: *Străjer peste suflete* – poeme în trei versuri de Cezarina Adamescu;

Istoria comicului românesc, Claudiu T. Arieșan; volumul de proză scurtă, *Păsări pătrate pe cerul de apus*, Dușan Baiski; *Luna și tramvaiul 5*, de același autor, Dușan Baiski; *Amiază nevindecată*, romanul Veronicăi Balaj; poezia lui Ioan Dan Bălan; poezia hermeneutică din volumul *Idile* de Elisabeta Bogătan, romanul *Punctul interior* semnat Mirela-Ioana Borchin, despre reminiscența Paradisului pierdut din scrierile în proză ale aceleiași autoare, Mirela-Ioana Borchin (romanul *Punctul interior*, *Spre nicăieri*, *Apa* – proză scurtă); *Temeiuri biblice noutestamentare cu privire la oficierea sfintelor taine și ierurgii bisericești*, Părintele Protopop Ioan Bude; poezia lui Lucian Bureriu, *Viața între zero și unu* de Nina Ceranu; *Învecuire în nisipate* de Camelia Chifor, volumul de povestiri *Celălalt Ioan* de Iulian Chivu; *Casa de la rădăcina cuvântului și Triptic athonit*, Blagoie Ciobotin; *În orizontul aporiei. Sens trăit-sens receptat*, Monica M. Condan; despre vocația poeziei antropocosmice și poezia extatică, Zoia Elena Deju; volumul bilingv francez-român de poezie al lui Michel Bénard, *Les soies de L'imaginaire*/Mătăsurile imaginarului, Traducere de Manolita Dragomir-Filimonescu sau *À la croisée des poèmes. A vers bûvöletében*, ediție bilingvă franceză-maghiară de aceeași autoare; despre poezia lui George Drumur; romanul *Dascălii*, dascălii, Marian Drumur sau *În drum spre Nisa*, Povestiri cu antracte – proză scurtă de același autor; *Nu-l blamați pe ambițios* de Ștefan Ehling; *Pasăre cu gușa de aur* de Gheorghe Florescu; poezia lui Șerban Foarță; romanul *Iubire fără domiciliu*, Ion Jurca Rovina; *Odiseu fără Ithaca. Note din jurnalul unui psihiatru*, Mircea Lăzărescu; poezia lui Ticu Leontescu; *CĂDEREA DIN ÎNGER. Incantații luciferice*,

Dumitru Mălin; *Cioburi de viață*, proză scurtă, Mariana Pășlea; *Antinomia nimicului*, Lucian P. Petrescu; volumul de proză scurtă, *Tablouri dintr-o expoziție*, de Maria Pongrácz; volumul de poezie, *Când amurgul devine albastru*, Ana Pop Sîrbu; *Ecouri perene de lumină și credință din Țara Sfântă și Bucurii din pridvorul credinței strămoșești*, Părintele Vicar Mitropolitan, Dr. Ionel Popescu; volumul de poeme *Dincolo de L. Prozemele în L major-albastru ale unui insomniac și Printre proprietarii de cuvinte (cursă hermeneutică)*, Florin-Corneliu Popovici; *ISTORIA LITERATURII ROMÂNE CONTEMPORANE DIN VEST*, profesor universitar dr. Alexandru Ruja; poezia lui George Schinteie, *Deșertul de cuarț/Le désert de quartz*, ediție bilingvă română-franceză; poezia lui Ion Scorobete și volumul pandemic *Bagaj de mână cu sau fără izoletă* de același autor; prozo-poeme *Everest*, semnate Nicolae Silade; poezia lui Constantin Stancu; Gheorghe A. Stroia – *poet al iubirii desăvârșite*; *Viața ca pelinul*, Viorel Șerban; poezia lui Petru Vasile Tomoiagă; despre poezia lui Marcel Turcu și volumul trilingv română-franceză-germană, *Euroreo*; *Cu durerea pre durere călcând*, Aurel Turcuș; poezia Adrianei Weimer.

ESEURI conține: Aurel Gheorghe Ardeleanu – *Un sculptor al persoanei umane*; *Un fericit: Simion Dănilă*; *La un vernisaj și Pictura holistică*, Emil Florin Grama; *Ioan Iovan sau despre persoana umană*, eseu dedicat prof. Univ. Dr. La Facultatea de Arte și Design de la Universitatea de Vest din Timișoara; *Armonia hermenetică a cosmosului*, Gabriel Kelemen; *Între uranic și teluric* (pictura neoimpresionistă a Michaeliei Leahu și a lui Tiberiu Cercel); *Arta sculpturii*, Linda-Saskia Menczel; *Despre glosofilie sau*

Gheorghe I. Tohăneanu – poetul; „Luceafărul”, cartea de identitate, în cer și pe pământ, a poporului român; Codul biblic al familiei, eseu elaborat în colaborare cu Mirela-Ioana Borchin.

O biobibliografie încheie acest monumental volum.

Deseori l-am auzit pe poetul Eugen Dorcescu făcând referiri la prietenie, la felul în care își alege prietenii și importanța pe care o acordă acestei nobile valori. Cu siguranță sunt oameni în toată puterea cuvântului toți cei care se numără printre prietenii maestrului.

**GABRIELA SILVIA
ALMĂJAN**

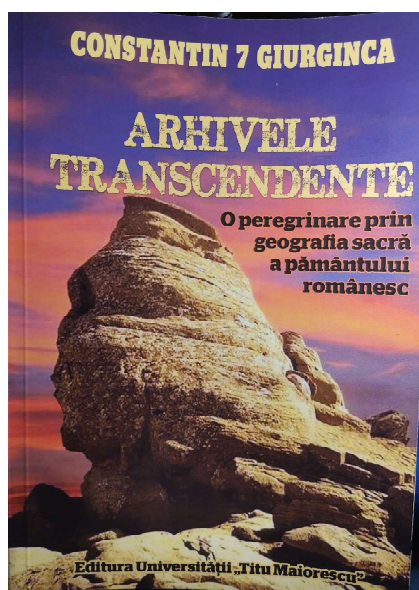
Constantin 7 Giurginca și lucrarea sa „Arhivele Transcendete – O peregrinare prin geografia sacră a pământului românesc”

Câteva cuvinte despre Constantin 7 Giurginca:

Constantin 7 Giurginca este un profesor și filolog, născut la 24 februarie 1941. El este recunoscut pentru studiile și cercetările sale legate de istoria veche a spațiului românesc, cu o abordare care integrează adesea aspecte de geografie sacră, mitologie și spiritualitate. Este interesat de locurile încărcate de istorie și de energiile subtile ale acestora.

Despre cartea „Arhivele Transcendete – O peregrinare prin geografia sacră a pământului românesc”:

Această lucrare este una voluminoasă, cu peste 600 de pagini, și reprezintă rezultatul unor cercetări și explorări ample întreprinse de autor pe teritoriul României. Cartea propune o „peregrinare” (o călătorie lungă

și adesea spirituală) prin diverse locuri considerate sacre sau cu o semnificație profundă în contextul spiritualității și istoriei românești.

Temele și abordarea cărții includ:

* Geografia sacră a României: Giurginca explorează ideea că anumite zone geografice din România sunt „încărcate” energetic sau au o semnificație spirituală deosebită, fiind considerate „arhive transcendente” care păstrează memoria unor evenimente sau cunoștințe străvechi.

* Civilizații preistorice și megalitice: Unul dintre punctele de interes ale autorului este legătura dintre aceste locuri și existența unor civilizații preistorice sau a unor structuri megalitice (cum ar fi cele de piatră) pe teritoriul românesc, sugerând o complexitate și o vechime a culturii locale mult mai mare decât este recunoscută în istoria convențională.

* Misterele și miturile românești: Cartea aduce în discuție diverse mistere și mituri locale, încercând să le ofere interpretări noi, adesea conectate la concepte ezoterice sau la o înțelegere mai profundă a spiritualității pământului.

* Abordare pluridisciplinară: Deși autorul are o formație de filolog, lucrarea sa integrează perspective din istorie, etnografie, geologie și chiar fizică, pentru a susține argumentele legate de „arhivele transcendente” și de fluxurile energetice ale pământului.

Cartea se adresează cititorilor interesați de istoria alternativă, de spiritualitatea locurilor, de mitologie și de misterele nerezolvate ale teritoriului românesc. Este o lucrare ce invită la o nouă perspectivă asupra patrimoniului cultural și spiritual al poporului român.

Geografia Sacră a României: Incursiune în „Arhivele Transcendente”, în căutarea și deslușirea Misterelor Pelasge, împreună cu Prof. Constantin 7 Giurginca

(I)

C.V. - În toate cercetările dumneavoastră un rol fundamental ați acordat laturii toponimice a locurilor ce le-ați studiat și le-ați cuprins cu atâtea detalii în lucrarea Dumneavoastră monumentală „ARHIVELE TRANSCENDENTE” – O peregrinare prin geografia sacră a pământului românesc”, pentru început vă rugăm să ne satisfaceți o curiozitate legată de prezența aceluși număr 7 în structura numelui cu care vă semnați această lucrare: Constantin 7 Giurginca!?

C.G.- *Desigur, recunosc că este atipic și stârnește un anumit interes prezența acestui număr, alături de nume, însă explicația e foarte simplă, dar și profundă având o legătură foarte strânsă cu trecutul, cu ascendența familiei mele fiind în același timp și un fapt istoric pe care îl voi detalia imediat. E, dacă vreți, o expresie a recunoștinței mele și aprecierii față de strămoși, cărora le datorăm*

existența și în mare măsură sânguința de a ne pune în valoare viața. Din fapte, atestate documentar, primul Constantin Giurginca, elementul istoric de referință, de la care plec este preotul Constantin Giurginca, care apare notat și de Nicolae Iorga în „Probleme Bănățene”. El și-a început misiunea la biserica din Borloveni Vechi, unde în perioada cât a slujit a reușit să transforme vechea biserică de pământ într-una solidă, din piatră. După un timp, a revenit în locul natal, la Petnic. El a trăit între anii 1740-1780, o perioadă în care se foloseau practici de deznăționalizare, printre care și obiceiul de maghiarizare a numelor românești. Ce a observat acest strămoș al meu, că numele său, Constantin nu se poate maghiariza fiind un nume sfânt, conținând și această alterare fonetică, care este întâlnită și azi: Constantin, transformat în Constangin, cu un diminutiv specific pentru ambele sexe: Gin, Ginu, Gina, și altele, toate derivate ale numelui propriu: Constantin. Astfel, preotul a lăsat testamentar urmașilor săi această dorință de a perpetua acest nume, Constantin, de-a lungul tuturor generațiilor. De asemenea, și-a dorit ca preoția să fie un atribut principal al familiei, deoarece preotul este cel care educă spiritual, moral, social, putând susține temelia unei societăți sănătoase.

C.V.- Cu toate că v-ați născut la București, sunteți un bănățean autentic - urmaș de grăniceri și purtați nealterată în suflet, întreaga zestre a nașterii, dovadă că de un număr însemnat de ani sunteți prezent neîntrerupt, începând cu 21 mai, ziua dumneavoastră onomastică și apoi în cursul întregului sezon estival, la Petnic, în casa strămoșească. Ați dori să ne detaliați puțin aceste elemente ce țin de originea și legătura dumneavoastră cu glia strămoșească?

C.G.- *E foarte adevărat că*

m-am născut la București, însă doar prin forța împrejurărilor, pe care le voi detalia imediat, ceea ce vreau să se înțeleagă este că Bucureștiul pentru mine reprezintă doar locul în care m-am născut și nimic mai mult. Eu mis bănățean, conceput, crescut și format la gurile Cernei, la Orșova, unde râul Cerna se varsă în Dunăre, sunt fiu al Cernei. Am băut apă atât din Cerna, cât și din Dunăre, sunt botezat de Cerna și de Dunăre!

Revenind la povestea nașterii mele, trebuie să precizez cum a trebuit ca eu să mă nasc la București... Eu m-am născut în anul 1941, în februarie, de Dragobete, în preajma rebeliunii legionare din ianuarie același an. Mama mea, fiind însărcinată, a fost bătută bestial de legionari, pe stradă. În această împrejurare, tatăl meu, speriat de pierderea sarcinii, a mers de urgență la București, la o clinică de specialitate pentru siguranță și salvare a sarcinii. Astfel, în ziua de Dragobete, mama, printr-o intervenție cezariană mă aduce pe lume în respectiva clinică bucureșteană. La acea vreme, o astfel de intervenție chirurgicală nu se practica așa simplu ca în zilele noastre, foarte puțini medici se încumetau la o asemenea operație. Dumnezeu m-a dorit în lume, așa că datorită Lui și a părinților mei, putem sta acum față în față... Deci, legătura mea cu capitala e una neînsemnată în ceea ce privește originea mea, fiind doar de natură conjuncturală, fără nici o îndoială obârșia mea este bănățeană. Mai mult, am avut șansa ca în mine să se adune ce a fost mai bun în Banat: stră-stră bunica mea româncă de pe malul sârbesc, fugită de prigoana sârbilor, cu numele sârbizat, din Bogdan, în Bogdanovici, se stabilește pe malul stâng al Dunării unde, împreună cu alți români refugiați întemeiază satul Pojejena. Din partea stră-stră bunicii pot spune că am moștenit tot ce poate fi mai vrednic din valorile Clisurii Dunării. Mai

departe, stră-bunica mea, Ana Badescu, era vară primară cu episcopul Iosif Traian Bădescu, care chiar a vizitat Petnicul, vizitându-și rudele. În aceeași ordine de idei, amintesc pe bunica mea, cea care mi-a dat probabil cea mai puternică rădăcină bănățeană. Originară din Domașnea, bunica era strănepoata directă a obercneazului Cărea Pepa. Este cel care l-a înfruntat pe Franz Joseph al II-lea, atunci când i-a spus că „nu vrem cătane” adică faptul că nu vrem să fim înregimentați. Ca urmare, originile mele cuprind arii diferite bănățene, importante subzone etnoculturale ale Banatului. După bunicul sunt „Crăineanț”, după bunica, sunt „Gugulan” de la Domașnea, iar după tatăl bunicii mele, un mare dascăl apostol – Iancu Cîrpanu, din Bozovici, sunt „Almăjan”. În concluzie, nu am nicio legătură cu Bucureștiul, în afară de faptul că el este locul nașterii mele în împrejurările amintite.

**Constantin VLAICU/UZPR
Caraș Severin**

(Va urma)

Restituiri (I)

În 2016, Editura TIM din Reșița a publicat cartea lui Ion Chichere, *manuscrise*, ediție, prefată și note de Gheorghe Jurma, scriitor și editor.

„Volumul de față încearcă să pună în practică o idee care datează chiar de la moartea poetului (2004). Am realizat atunci un număr special al revistei «Semenicul», cu texte de și despre Ion Chichere, dar și cu fotografii și facsimile de pe manuscrise. Acum așezăm laolaltă o sumă de facsimile prin care să dăm cititorilor șansa de a vedea scrisul poetului, etape din creația sa, posibilitatea de a compara, eventual, aceste etape sau felul în care unele manuscrise au

Ion Chichere
manuscrise

EDITURA TIM REȘIȚA

devenit pagini de carte sau nu au ajuns niciodată cărți. E, ca atare, o carte bibliofilă, nu neapărat un volum finisat pentru tipar din unghiul strict al valorii textului.” (Gheorghe Jurma, *Manuscrisele lui Ion Chichere*, în op. cit., p. 7).

În prezenta ediție sunt reproduse texte lirice dăruite sau scrise special nu numai pentru o seamă de prieteni din lumea literară, ci și pentru alți apropiați din diverse ramuri ale artei. Iată trei exemple din cercul „îndrăgostiților de condei”:

● lui **Lucian Blaga** întru eternitate –

„latră câinele: se văd
tălpile îngerilor,/ nouri s-au tras
peste păduri,/ aurul lumii umple
poiana de vis,/ umbrele brazilor
par niște făpturi,/ florile câmpului
dorm cu gândul închis//

am mai fost, fi-voi ori sunt
fără de moarte?/ nu am timp
să-nțeleg. latră câinele./ dintr-un
timp depărtat se întoarce în inima
mea/ ca o adiere de vânt, ca
un duh – sinele //

totul există. tot ce există-i
sfârșit/ și început, și cuvânt, și
idee./ latră câinele. văd
picioarele îngerilor/ cum trec
desculțe prin praful Căii Lactee.”
(*Noapte de aprilie*)

● lui **Petre Stoica** –

„Cel mai singur/d i n t r e

toate cuvintele/ este numele/ mă aplec în vuirea lui/ și sunt plopul care te clatină/ fereastră fereastră..." (fereastră)

● D-le Jurma –

„Fiindcă sunt un «abisal»/ deci în mine marea-i cal/ iară valul e potcoavă / scrieți dar, în mare grabă/ nește gânduri despre carte//

miercuri e; vineri departe – / și n-am cronică la carte/să vând șaișpe exemplare/ să-mi cumpăr un țarm / la mare...”.

„**Ion Chichere** este, în primul rând, un poet abundent, cu numeroase volume lansate după 1989, cu texte poetice dedicate prietenilor, cunoscuților, mai-marilor, medicilor. Succesivele încercări de a ieși din încercuirile provinciei detașează câteva faze. Prima, cea antedecembristă, e a poeziei boeme, mai mult sau mai puțin ocazionale, nonconformistă, «scrisă în cârciumi comuniste». Urmează literatura «țării absurde», a absurdistanului și a Excaliburului, care caligrafiază un exil. «Creștinarea» poetului e simultană: există un «drum al Damascului», care îi selectează profețiile. *Fizeșul* identifică altă fază, legată de triumful idilicului, al splendorilor rurale – de devenirea poetică a satului (ținutului) natal.” (Cornel Ungureanu, *Geografia literară a României*, II, București Editura Academiei Române, 2024, p. 801).

Ion Chichere s-a născut la 11 decembrie 1954, în satul Fizeș, jud. Caraș-Severin. A debutat în 1971, în revista „Orizont”. Apoi a publicat, în urma unui concurs editorial, în volumul colectiv *Argonauții* (Timișoara, Editura Facla, 1986). Au urmat alte cărți de poezie: *Poeme vesele și triste scrise prin cârciumi comuniste* (Reșița, Editura Semenicul, 1990) – Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor, Filiala Timișoara; *Șansa hârtiei* (Reșița, Editura Semenicul, 1993), *Aprilie negru*

(Timișoara, Editura Hestia, 1994), *Viziuni* (Timișoara, Editura Amarcord, 1996), *Abisaliile* (Timișoara, Editura Marineasa, 1997), *Oglinda de antracit* (Timișoara, Editura Hestia, 1997), *Podul spadei* (Timișoara, Editura Marineasa, 1998), *Clopotul de smaragd* (Reșița, Editura Timpul, 1998), *Cartea de beton* (Timișoara, Editura Augusta, 1999), *Fizeș* (Timișoara, Editura Marineasa, 1999), *Cap și pajură* (Reșița, Editura Timpul, 2000), *Orchestra neagră* (București, Editura Vinea, 2001), *Absurdistan* (Timișoara, Editura Marineasa, 2002), *Cartea dintr-o zi* (Reșița, Editura Timpul, 2003), *Puterea iluziei* (Timișoara, Editura Mirton, 2004), *Transatlanticul și pădăia (Poeme nonzeciste)* (Timișoara, Editura Marineasa, 2004), *Poemul fără sfârșit* (Reșița, Editura TIM, 2007).

Colaborări la reviste și periodice: „Almăjana”, „Anabasis”, „Apostrof”, „Arca”, „ArtPanorama”, „Calende”, „Contemporanul”, „Contrapunct”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Cuvântul”, „Dacia literară”, „Euphorion”,

„Flacăra”, „Literatorul”, „Luceafărul”, „Orient latin”, „Orizont”, „Poesis”, „Ramuri”, „Reflex”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Semenicul”, „Steaua”, „Viața românească”, „Vatra”. Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

A decedat în 13 septembrie 2004, la Reșița, în împrejurări destul de mult comentate.

Prezent în diverse volume colective din județ sau din țară, îngrijind el însuși antologii ale tinerilor creatori reșițeni / caraș-severineni pe care i-a îndrumat și i-a „păstorit”, de-a lungul anilor, în cadrul cenaclului „Semenicul”.

Ediția *manuscrise* este o primă concretizare a unui proiect „care urmează să valorifice tot ceea ce a rămas de la Ion Chichere. Prin bunăvoința dnei Elena Chichere, care păstrează cu pioșenie toate manuscrisele, vom alcătui mai târziu o carte mai cuprinzătoare.” (Gheorghe Jurma, *op. cit.*, p. 8). Primenind creația poetului cu o prețuire binemeritată.

Iosif BĂCILĂ

Poetul și ziaristul Nicolae Sârbu a fost sărbătorit la vârsta de 80 de ani, devenind și el un proaspăt optzecist!
Cu acest prilej, autorul a lansat volumul *Poezia vrea să-mi spună ceva* (Editura Tim, Reșița, 2025).
La mulți ani!
La multe cărți!

Biblioteca Județeană „Paul Iorgovici” Caraș-Severin
Forumul Democratic al Germanilor din județul Caraș-Severin
Asociația Germană de Cultură și Educație a Adulților Reșița

NICOLAE SÂRBU
POEZIA VREA SĂ MĂ-NTREBE CEVA
EDITURA TIM

Creatorii de lângă noi. Sărbătorim un scriitor la ceas aniversar:
NICOLAE SÂRBU, la 80 de ani!
Prezentare de carte: „Poezia vrea să mă-ntrebe ceva. Versuri”, autor: Nicolae Sârbu, volum apărut la Editura „TIM” Reșița, 2025
22 septembrie 2025, ora 16.30, Biblioteca Germană „Alexander Tietz” Reșița

86 DE ANI DE VIAȚĂ ȘI DE ISTORIE TRĂITĂ (IX)

- Din volumul „Am trăit, am văzut, am consemnat”, aflat în manuscris -

DIN ANTICAMERA GAZETĂRIEI, ÎN MIEZUL EI (2)

Cei aproape cinci ani lucrați în redacție ca redactor și șef al secției economice, pe lângă momentele de satisfacție profesională pe care mi le-au oferit, ani în care am învățat și mi-am însușit treptat și cu îndrăzneală genuri gazetărești diverse și să-mi perfecționez permanent scrisul; de trăirile și relațiile colegiale și de frumoasă prietenie care ne-au legat și pe care le-am trăit împreună, mi-au prilejuit și trăirea altora, care mi-au lăsat un gust amar și mi-au marcat neplăcut viața și activitatea desfășurată în cadrul ei. Unul din aceste momente dezamăgitoare pe care le-am trăit a fost generat de modul (straniu pentru mine) în care secretarul de redacție și redactorul șef (îndeosebi penultimul dintre ei, un vechi ilegalist limitat în gândire care vedea gazetăria doar prin prisma respectării stricte în realizarea ei a „principiilor și acurateței spiritului de partid”), în loc să stimuleze și să încurajeze afirmarea stilului personal al fiecărui redactor, pentru a face ziarul mai interesant și atractiv își impuneau propria concepție și gândire în scrierea articolelor pe care, nu de puține ori, le rescriau de la un capăt la altul, așa cum le gândeau ei, masacrând prezentarea lor gazetărească și slujind chiar, în unele cazuri, realitatea constatărilor făcute și prezentate de redactorul care le-a documentat în teren și le-a redactat. Practicarea acestui stil de muncă straniu și stupid, ne pune, nu de puține ori, în situația de-a dreptul hilară de a constata - atunci când îți citeai articolul după intervenția făcută de cei doi (pentru că amândoi trebuia să-și lase nepărat amprenta gândirii proprii asupra formei lui finale) - că, în respectiva formă trimisă la dactilografie și apoi în tipografie, să-ți mai recunoști ... doar semnătura, iar în tipografie pricinuia mari întârzieri în executarea operațiunilor aflate în lanțul de lucrări ce trebuiau executate aici : culegerea materialelor, paginarea lor, tragerea șpalturilor și corectarea lor, citirea paginilor de către cei doi cenzori, suprarevizia și în final tipărirea ziarului pe vechea și hodorogita mașină plană aflată în dotarea tipografiei. În încercarea de a rămâne totuși stăpân pe scrisul și stilul tău, și ca articolul pe care l-ai scris să reflecte întocmai realitatea pe care ai constatat-o în teren, te vedeai nevoit să reacționezi (așa cum am făcut-o și eu de mai multe ori) și să refuzi publicarea în paginile ziarului a articolului tău astfel mutilat. Desigur, „îndrăznela ta”, de neconceput pentru cei doi „corifei”, ai ziarului nu

rămânea fără urmări - în ședința următoare de programare a articolelor ce se previziona că vor fi publicate în viitorul următor număr al ziarului, fiind aspru muștruluit pentru „încăpățănarea și rigiditatea” dovedite în cazul articolului retras de la publicare și „pus la index” pentru cazul în care în viitor ar fi comis eventuale greșeli în activitatea sa profesională, care nu rămăneau niciodată nesancționate.

DIN ANTICAMERA GAZETĂRIEI, ÎN MIEZUL EI

... În ce mă privește, o asemenea pretinsă „gravă greșală” pe care aș fi comis-o, a fost speculată abil de către redactorul-șef al ziarului, după ce, cu o zi mai înainte (așa cum se obișnuia în acel timp), conform planificării, am făcut (după corectorii și cenzorii ziarului) suprarevizia unui nou număr al bisăptămânalului nostru ziar ce urma să apară în dimineața zilei următoare. Întâmplarea a vut loc într-unul din anii 1961-1962 (nu-mi amintesc cu precizie în care dintre ei), după ce conducerea ziarului a primit un nou set de caractere (litere și semne tipografice din plumb) pe care secretarul de redacție și redactorul-șef în persoană l-au verificat și au participat la aranjarea lor în cutiile speciale ale zețarilor din tipografie. În respectiva zi - în timpul citirii paginilor de ziar, am remarcat faptul că după ce secretarul de redacție a „spart” titlul unui articol pe care îl scrisesem, adăugându-i mai multe subtitluri, culegătorul (zețarul) a așezat în fața fiecărui subtitlu câte un semn tipografic de formă circulară, la capătul lui de sus, a cărui suprafață era striată de un număr de linii orizontale și verticale și, apreciind că chiar arătau bine în pagină, am dat drumul ziarului să-și urmeze cursul. A doua zi dimineața, cum am ajuns în redacție (potrivit obiceiului încetățenit în cadrul ei) am citit din nou gazeta, din „scoartă în scoartă”, având obligația ca, în cazul în care constat că în paginile ei au scăpat totuși eventuale greșeli majore, să raportez acest lucru redactorului-șef, pentru a lua măsurile care se impuneau. Negăsind nimic demn de semnalat, m-am apucat să scriu unul din articolele pe care trebuia să le predau secretariatului gazetei în respectiva zi. La un moment dat intră pe ușă o dactilografă și îmi transmite că tovarășul redactor-șef întreabă dacă am terminat de citit ziarul și dacă am găsit cumva în paginile lui ceva demn de

semnalat? Îi spun să-i transmită că nu am găsit nimic și continui să lucrez la articolul pe care începusem să-l scriu. Dactilografa se întoarce din nou și îmi transmite că redactorul-șef îmi cere să mai recitesc încă odată și cu mai multă atenție ziarul ! Mă conformez, contrariat totuși, de insistența agasantă a redactorului-șef și, după ce termin de citit, mă duc personal la dânsul în birou să-i comunic că în ziar nu s-a strecurat nici o greșeală majoră care merita să îi fie semnalată. Se face roșu la față, ca un rac fiert, și nervos mă trage lângă el și, apăsând degetul arătător pe unul din semnele tipografice de care am amintit, mă întreabă răstit : „-Dar asta ce-i?” Surprins de întrebarea lui, îi răspund calm și detașat : „-Un semn tipografic, pe care chiar dumneavoastră și tovarășul secretar de redacție le-ați adus în tipografie”. „- Un semn tipografic - zice dânsul, doar atât poți să-mi spui? Este «semnul electoral» al legionarilor, băiete și, pentru scăparea lui în pagină, vei răspunde cu capul!”, și cu ochii bulbucăți de furie, îmi arată ușa biroului și îmi spune aproape țipând : „- Și acum, să ieși imediat!”. Mă duc în birou și vădit afectat de tonul și comportamentul „șefului”, nu mai sunt în stare să continui articolul început, îmi îmbrac vestonul și ies în în stradă pentru a mă „răcori” și calma. Mă reîntorc după vreo oră, și mă apuc să termin ceea ce am început. Deși mă așteptam ca a doua zi evenimentul petrecut cu o zi înainte să producă oarece vâlvă, spre surprinderea mea el a trecut fără să agite spiritele, în redacție, munca și atmosfera în colectivul redacțional (care aflase desigur despre ce fusese vorba) desfășurându-se, în continuare, în mod firesc, și colegial pentru ca după o săptămână, toată lumea să uite acest incident neplăcut pentru mine și avertizator pentru ceilalți colegi, care puteau ajunge oricând, în situația neplăcută pe care am trăit-o eu. Un singur om n-a uitat de el și (având în vedere finalul lui) a continuat să lucreze la îndeplinirea ambiției lui de a mă vedea „sanționat exemplar”, așa cum probabil își propusese încă de la început. Așa se explică faptul că, la prima ședință a Biroului Comitetului Raional de Partid, am fost chemat să dau socoteală pentru „abominabila” mea faptă care nu putea să nu fie supusă atenției respectivului organ , fiind - potrivit aprecierii făcute de secretarul cu probleme ideologice, care a luat primul cuvântul în cadrul ședinței - „dovada clară” a „duplicității și atitudinii mele antipartinice și dușmănoase față de regim și partidul pe care îl trădasem prin gestul incalificabil pe care l-am făcut și pe care, mai apoi, am încercat să-l trec sub tăcere”. După tovarășul secretar, care a dat „tonul” discuțiilor”, au urmat la cuvânt ceilalți membri ai

biroului care au înfierat și ei cu cunoscuta „mânie proletară”, atitudinea mea antipartinică, considerând că, după cele întâmplare, nu mai pot lucra în redacția ziarului local. În tot acest timp, secretarul comitetului a ascultat calm toate părerile exprimate și la finalul lor, îndreptându-și privirea spre mine, m-a întrebat cu o voce calmă și caldă, părintească: - „Copile, ia spune tu tovarășilor din comitet câți ani aveai pe vremea legionarilor, în anii 1939-1940? Am răspuns fără să stau pe gânduri: 3-4 ani, tovarășe secretar. Ați auzit, tovarăși,? - Uită ce s-a întâmplat azi, du-te înapoi în redacție și continuă să-ți faci treaba ca și până acum și - pentru cultura ta politică - reține că «semnul electoral» al legionarilor au fost «gratiile», iar când ajungi acasă, roagă-l pe taică-tu să-ți povestească mai multe despre el și perioada neagră din vremea lor!” „Și acum, tovarăși - a continuat secretarul, adresându-se tuturor celor prezenți la ședință - Hai noroc și la treabă, că mai avem multe de făcut azi!” Nici atunci n-am realizat, și nici azi nu sunt dumirit pe deplin asupra atitudinii din acel moment a secretarului de partid, și mai ales a resorturilor interioare, care i-au dictat să aibă atunci, o asemenea poziție!? De aceea n-am comentat-o niciodată și n-o voi comenta nici acum! Dar am reflectat și reflectez și azi asupra ei!

P.S. Dacă ați lecturat aceste ultime două episoade ale serialului „Am trăit, am văzut, am consemnat”, cu siguranță v-ați dat seama că povești cu Feți Frumoși și Mere de Aur, veți găsi doar în scrierile lui Petre Ispirescu, cele legate de viața trăită în gazetărie, nu seamănă deloc cu ele.

(va urma)

O activitate culturală omagiind personalitățile orașului

LIDIA ASANDEI

PE CLAPELE UNDE GLASUL ȚI S-A NINS

E vremea ninsorii
cu floare de cireș!

Sub mătasea albelor petale,
pe clapele unui pian
acoperit de o tăcere,
se aude cum se frânge
golul dintre note...

Amurgul strânge în palme
mijlocul subțire al duminicii...

LA ȚĂRMURI DE CER

Clipa curge-nalt!
De dincolo de depărtări,
o rază caldă aprinde culori.

Lumina despletește mireasmă călătoare
peste șoapta cu care te chem.

Șuvițe de nor
zboară îngeresc de alb.
Adierea lor recită-n taină
seninul dintr-un dor.

La țarmuri de cer,
primăvara cântă un poem!

Jan Daniel CHIRILĂ

RESPIRUL ...

Respir mereu același timp perfid
Același vis răpus de șoptirea unor pleoape
Și doar călăul mi-l desfid
Și mi-l trăiesc de-aproape ...

Aceiași ochi ce mă privesc mai viu decât pustiul
Cu zâmbete de aer prăbușite în uitare
Și morile ce-mi încălzesc prea-viul
Pietre multe și vânt și multă zare ...

Ici și colo, chipuri de veșnicii mirate
De prea lung-a viață
Și de morile trăite-n rate
Sunt ca un ghem nedeslușit de fire
Ce se miră, câtă ață
Ca un câmp de maci cusut pe buzele-mi de mire
...

Ca un chip diurn ce-și cere-o față
Un spin născut amantul Lunii
Cu ploile ce-i prăfuiesc privirea
Nemuritor în clipa trecătoare-a lumii
Uituc de ea, mireasă, amintirea ...

ȘTIU ...

Știu un vânt ce nu-și mai bate
Furtuni și nori și chiar lumini
E posibil, chiar spre poate
Să mijească zori, să fie vini ...

Știu o floare ca un clopot de tăceri
Cu miresme despre fire
Ziua când dormea pe ieri
Ce din gânduri își rostea un mire ...

Știu o mână cât un drum
Ce-și naște repetabile povești
Două lacrimi cât un scrum
Și vederi, orbindu-și vești ...

Știu un glas cu voci sublime
Cocoțat pe-nchipuiri
Frământat în vis de știmate
Ziduri mari, dar doar ruini ...

Știu o ploaie fără picuri
Fără nori și fără bălți
Parcă scoasă cam cu dricuri
Dintr-un Soare, jelit de dălți ...

Știu un zâmbet ce-și iubea finitul
Veșnice păreri de drum
Iubea ca zeu, orișicare fum ...

Știu ...

Activități culturale bocșene în luna septembrie 2025

DAN D. GÂRJOABĂ

Secunda care curge

Secunda nu e timp.
 E o rană deschisă pe trupul veșniciei,
 o picătură de abis
 care se prelinge fără sunet
 în golul din noi.
 În fiecare clipă,
 ceva din ființă se destramă,
 ca o pânză de păianjen în lumină,
 fără să știm dacă ne-am născut
 sau am murit mai întâi.
 Timpul nu trece —
 noi suntem cei care curgem prin el,
 ca niște umbre oarbe,
 care își caută chipul într-o apă
 fără început.
 Într-o secundă
 se poate naște o lume,
 sau poate doar gândul
 că am fost cândva.
 Sub pleoapa clipei
 se ascunde un un far mut,
 care ne privește
 cum ne risipim
 în mii de prezenturi
 care nu mai ajung nicăieri.
 Ceea ce pare mișcare
 e doar liniștea
 care s-a frânt prea subțire
 ca să o mai simțim.
 Și poate că moartea nu e sfârșitul,

ci doar secunda care a uitat
 să mai curgă.
 În fiecare curgere,
 în fiecare secundă ce dispare
 fără urmă,
 se ascunde o chemare,
 nu spre timp, ci spre ființa din
 afara lui.
 Poate că tăcerea clipei
 e doar ecoul unei alte lumi,
 unde nimic nu se sfârșește,
 unde ceea ce e pierdut
 nu s-a născut încă.
 Ne agățăm de timp
 ca de o margine de vis,
 dar visul nu are margini,
 iar clipa nu are trup.
 Suntem doar o întrebare
 rostită în taina unei secunde,
 care curge nu pentru a trece,
 ci pentru a întreba.
 Și poate că adevărul
 nu vine cu răspunsul,
 ci cu liniștea
 de a privi secunda cum se
 destramă,
 fără teamă.
 Căci în clipa care moare
 se naște lumina
 pe care n-o putem rosti.
 Iar ultima secundă,
 când va veni,
 nu va curge —
 va înflori.

RADU THEODORU

CALEA ROBILOR

– roman –

**LA COTU – CHITAIULUI
ÎN CARE SE VEDE CĂ NU
ÎNTOTDEAUNA BĂRBAȚII CĂLĂUZESC
TREBILE DE OBȘTE DE O HRĂPIRE DE
FECIOARĂ, NEȘTE CUMPENE DE CUGET ALE
CĂPITANULUI MÂRZEA ȘOIMUL ȘI ALTE
ÎNTÂmplĂRI TÂLCUITOARE**

10.

Este un răstimp de forfotă. Vin femei de la cuhnii să primească talgerele. Aduc alt rând de pui fripți, tăvi cu pilaf fiert în untură, curechiu acru în castroane de lut zmăltuit. Un fecioraș intră cu ulciorul pântecos din care toarnă rubiniul de Huși în carafele de sticlă. La un capăt al mesei jupâneasa Maria Bârlădeanu stă la taifas cu comisoaia Petra și vorniceasa Cernița Tomuleț. Morunul îl asculta pe Ion Decuseară care și-a tras scaunul lângă jilțul bătrânului. Ilie Bârlădeanu stă plecat peste umărul tătâne-su, ascultând gazda. Poleacele se gurușesc cu Magda și Ion Tomuleț, iar când Neculai Durac se pleacă peste masă și spune nu se știe ce, Magda tălmăcește și cele trei cneaghine râd fără sfială. Ba pania Eliza, până atunci tăcută, îl bate cu năfrămuța, încruntându-se în joacă. Smaranda, în picioare, între Zamfira și fratele ei Radu pare a nu-l băga în seamă și Mârzea se-ntrebă în care minută se va tulbura petrecerea, sau poate că Duracul înțeleptit își va căta de drum, fără să ridice glas. După câte i s-a dus buhul, mai curând va trage sabia. Spre paguba lui. Iat-o pe Zamfira făcându-i semn. I-a simțit neliniștea. Se pleacă peste masă.

- Am a-ți vorbi, tătărașule. Te-ai înstrăinat de noi! Ne-ai lăsat singurei, încă de la Chilia.

- Iertare jupâniță.

- Îmi ziceai Zamfira. Iată-ți lucrările de taină.

Zamfira face semn cu capul către ușă. De unde și cum a înțeles Zamfira?

- Ce lucrări de taină, întreabă Smaranda?

- Radule! șoptește căpitanul și Radu Decuseară se ridică în clipă. Un om de arme, Mârzea crede că este acel Ilie Prescură, se-nchină către meseni și mai adânc către Mihai Durac. Care își ia sabia de pe spătarul scaunului, ocolește masa și iese în tindă.

- Credem că oaspetele nostru, Neculai Durac, nu pleacă în toiul nopții. Mai ales că am poftit sfat și cu domnia-sa, spune cu glas aburit de vin, boierul Ion Decuseară... Măi turturelule al bătrân,

mâncat-ați ? Băut-ați ?

- Cu voia ta, da boierule.

- Atunci de ce dormiți pe voi, măi oacheșilor?

Zi-i să zbârnăie ferestrele, Turturelule.

Cimpoiul răsuflă pe ton înalt. Mârzea aude pașii grei ai Duracului. Și alți pași. Clinchet de pintoni și de arme. Nimeni n-a pierdut înțelepciunea prin ținutul Orheiului, ca s-o găsească Neculai Durac.

Căpitanul se trage în ușa odăii prin care intrase aici. Iată-l ! Parcă a turbat.

- Pieriți ciorilor, răcnește Durac la lăutari, croindu-i cu teaca sabiei. Gâfăie. E roșu de mânie. Asudat.

- Boierule Decuseară, ți-ai mâncat omenia, strigă. Ți-ai spurcat adăpostul. Ți-ai tâlhărit oaspeții.

Se face o liniște de mormânt. Cneaghinele încremenesc.

Fulgerător, Durac își trage sabia. Se apropie de Mârzea cu pași prelinși. După el intră doi oameni de arme cu pistoalele întinse spre meseni. Unul este Ilie Prescură. Are o urmă sângerândă pe obraz.

- Cine-s tâlharii care se rocoșesc cu pistoalele, Ilie, întreabă cu glas înalt jupâneasa Maria Bârlădeanu.

- Dacă te-ai îmbătat, du-te de te culcă, spune liniștit Ion Tomuleț. Se ridică. Ilie Prescură îi pune pistolul în tâmplă. Ion Tomuleț îi împinge mâna. Se alătură lui Radu Decuseară.

- Pieriți, strigă boierul Decuseară, cu glas dintr-o dată subțire.

Comisul Pavel Decuseară trânteste scaunul. Desprinde un buzdugan de pe perete.

- Aici vă fărâm țestele, spune liniștit.

De afară se aud strigăte. Cineva urlă. Durac se oprește. Ascultă. Tropote. În ușă se arată răzășul Văsălie Cucu cu sabia goală în mână. Un șarpe negru se descolăcește peste masă, prinzând gâtul Duracului. Ahmed se prelinge prin spatele poleacelor care scot țipete ascuțite.

- Lasă-l, poruncește Mârzea... Măi orheenilor, puneți-vă pistoalele la brâu. Nu vă rușinez, lăsându-vă fără arme. Nici ție nu-ți iau sabia pe care ai necinstit-o.

- Ia-i-o și rupe-i-o, țipă bunica Petra. Leagă-i-o de gât. Plimbă-l pe măgarul Iftode, prin răzășie. Cu nasul la curul lui Iftode. Vai mie jupâneselor, ce rușine! Ce rușine!

Duracul pământiu la față, brobonit, gâfâind, își scoate arcanul pe după gât. La semnul lui Mârzea, Ahmed îi ia sabia și i-o vâra în teacă. Rămâne nemișcat în spatele lui. Poleacele șoptesc înspăimântate :

- Tătarii ! Tătarii !

Jupânul Mikolaj își bea liniștit ulcica cu vin.

- Unde-i, scrâșnește Neculai Durac. Ochii i-au ieșit din orbite. Are un fel de spumă la colțul

buzelor.

Mârzea se dă în lături din ușă. Face un semn. Tăcere. Se aude răsuflatul pripit al femeilor. Este o clipă de încordare ațâțată. Toate privirile îl cercetează neliniștite. Un foșnet ușor. În ușă se arată Hurrem. A fost o înlemnire stricată de răcnetul sălbatic al Duracului. Sofrageria se umple de strigătele femeilor. De glasurile bărbaților. Jupân Petre Bârlădeanu se ridică din jilț. Uriaș, cu pletele și barba albe în care se joacă lumina pâlpăită a lumânărilor, vine bocănând lângă Mârzea. Își întinde dreapta deasupra capului tătarcei. Glasul face ca geamurile să zăngăne.

- Luați aminte ! Hurrem fiind a fratelui meu Nohai baatur celebi, a mea este și sub pavăza mea se află.

Se-ntoarce spre Durac. Își ridică sprâncenele. Îl privește crâncen fără să scoată grai. Atunci, fără nicio sfială, Hurrem se lipește de Mârzea și-l sărută pe gură.

(va urma)

MIA ROGOBETE

NE-AM NĂSCUT ÎN CURCUBEU

Și totuși, ți-ai legat șireturile cu mâinile mele, ca să poți intra în labirint, trecutul mă strigă pe același nume de fată, nu răspund și nici nu deschid poarta culorilor, știu că mă mint și mai știu că nu ești tu acolo în tabloul pictat de fata morgana, trandafirii aceia albaștri, rozmarinul prietenos, până și crizantemele mi-au scris o scrisoare.

Acolo te-am pierdut, în lumea aceea firavă unde mă credeam stăpâna pământului, atunci orice atingeam se prefăcea în stele, ții minte? Spun răsăritului că nu mă las, te voi căuta în fiecare zi, apusul o să-mi fie martor. Și o să rog toate florile pământului să cânte iubirea noastră!

Suntem născuți în curcubeu, eroul din mine va dărâma cazemata iubirii din trecut și va construi alta, nebun rătăcitor, înțelege că nu putem părăsi vaporul cu amintiri! Sunt multe bagaje în destine rătăcite.

NICOLETA SURDEI- Sibilla

Poeme

Ducă-se!

cin să îmi vină de hac,
poate florile de mac..
ochii tăi precum lavanda,
a vântului sarabanda,
tunet, fulgere, ecoul,
ploaia zămislind sacoul,
dimineților târzii.. ?
prăvălirea soarelui,
fluierașul socului..
să rămâie nefardată,
tâmpla-mbrățișării, beată,
iar la colțul buzelor,
sâmbra buburuzelor,
dor.. ducă-se pe pustii...

Timpul

știu.. dorul că mă va răpune,
și n-am să vreau să îl omor,
acum, de teamă nu rămâne,
duminicile-i sunt mosor..

mi-e timpul.. precum oarecare,
nici prea amic, deloc străin,
adeseori prinde culoare,
și se destăinuie felin..

nu știu cât pot, dar până unde,
ascund potecilor urcușul,
că inima-i mereu oriunde,
o ispitește lunecușul..

din vremuri de demult zmintite,
se mai ițește.. rareori,
vreo taină, pusă pe ciupite,
și-atunci trezia-mi dă fiori..

știu dorul că.. mă va răpune,
și de-aș voi să-i dau merinde,
tot va rămâne un cărbune,
și frică-mi e.. că mă va vinde..

sibilla

Rămas bun, Nina!

Marti, 19 august 2025, la Timișoara

s-a stins scriitoarea și editoarea Nina Ceranu.

Astăzi, 22 august 2025, la Timișoara, scriitoarea Nina Ceranu este condusă pe ultimul său drum pământean...

Născută în 17 decembrie 1948 în satul Jiana, comuna Flămânda din județul Mehedinți, dar trăind și muncind în Timișoara întreaga sa viață, Nina Ceranu Chelariu este unul dintre prozatorii și editorii importanți ai Banatului.

A absolvit instituțiile de învățământ din Timișoara (liceu, facultate), iar în 2008 și-a finalizat studiile doctorale la Universitatea de Vest din Timișoara devenind doctor în limba română.

A scris dintotdeauna, atât poezie, cât și proză, precum și reportaje și articole de presă. A debutat literar cu un reportaj în ziarul „Viitorul” din Drobeta-Tr. Severin în 1970, iar editorial a debutat cu proză scurtă, cu volumul „Întoarcere cu bucurie”, la Editura Facla din Timișoara în 1984.

A fost redactor-șef al revistei „Orient Latin”, apoi, împreună cu scriitorul Ilie Chelariu, au înființat editura „Eubeea”, o editură de succes.

Colaborările sale cu diferite publicații din țară și străinătate au continuat și s-au dovedit întotdeauna benefice și importante.

Volume publicate:

Întoarcere cu bucurie, proză scurtă, Timișoara, Editura Facla, 1984;

Câmpie însorită, roman, Timișoara, Editura Facla, 1988;

Singurătate în doi, roman, Timișoara, Editura Excelsior, 1993;

Cimitirul nevolnicilor, roman, Timișoara, Editura Excelsior, 1994;

Viața în Ithaca, Timișoara, Editura Eubeea, 1995;

Umbra Iscarioteanului, Timișoara, Editura Eubeea, 1996;

Cartea morților, roman, Timișoara, Editura Augusta, 1998;

Americanul, roman, Timișoara, Editura Eubeea, 2000;

Libertățile bufniței, roman epistolar, Timișoara, Editura Eubeea, 2001;

Strigătul, roman, Timișoara, Editura Eubeea, 2003;

Nihil Sine Deo, poem, Timișoara, Editura Eubeea, 2004;

Ceea ce luăm cu noi, note de călătorie, Timișoara, Editura Eubeea, 2005;

Duhul fluviului, Timișoara, Editura Eubeea, 2006.

Menuetul singurătății: unu, doi, trei... poezie,

Timișoara: Editura Eubeea, 2007;

Heidi n-a văzut Roma Termini, note de călătorie, Timișoara: Editura Eubeea, 2009;

Bănățeni... cu perfectul simplu. Vol. I, II și III, investigație sociologică, Timișoara: Editura Eubeea, 2008, 2009, 2010;

Respir sub alt cer, roman, Timișoara: Editura Eubeea, 2009;

Imnele neîntoarcerii, poezie, Timișoara: Editura Eubeea, 2010;

Pulberea de sub piciorul tău... poezie, volum bilingv – român-italian, traducere Viorica Bălțeanu, Timișoara: Editura Eubeea, 2012;

Viața între zero și unu. roman, Timișoara: Editura Eubeea, 2014;

Doamna de pe Spion Strasse, roman, Timișoara: Editura Eubeea, 2017;

Umbra Iscarioteanului, reeditare, roman în două volume, Timișoara, Editura Eubeea, 2018;

Grădina din Via Mosca. poem, volum bilingv, trad de Alessio Colarizi, Timișoara: Editura Eubeea, 2019;

Imnele neîntoarcerii, poezie, volum bilingv, trad de Ivo Muncian, Timișoara: Editura Eubeea, 2020;

Cele trei fețe ale orașului, roman, Timișoara: Editura Eubeea, 2021;

Cine cumpără un manuscris? roman, Timișoara: Editura Eubeea, 2023;

Apele care ne poartă, poezie, volum bilingv, trad de Ivo Muncian, Timișoara: Editura Eubeea, 2023.

Scriitoarea Nina Ceranu se regăsește în diverse antologii. Vom consemna doar câteva:

Crinul, cofetărie pentru doamne, selecție de texte, aparat critic Nina Ceranu Timișoara, Editura Eubeea, 1997;

Antologia copilăriei. Deva: Semne, 1998;

Lăcrimioara Ursa, Pecetea destinului, Creatori din Banat. Eurovest, 2009;

Albastru de Bee. Timișoara: Eubeea, 2013;

Doina Moș. Învinge-te pe tine însuși. Timișoara: Brumar, 2014;

Despre iubire – Clubul de la Timișoara. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2016;

Dosarul Brâncoveanu – Între real și imaginar – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2017;

Utopia – Despre iubire și prostie – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2018;

Insula fiecăruia – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2019;

Peisaj în devenire – o panoramă a poeziei din Banat. Coord. Marian Oprea, *Timișoara*. Timișoara: Brumar, 2017;

Vasile Bogdan. *Descifrând codul Cărmăzan*. Timișoara: Eubeea, 2018;

Ontos, Eros, Thanatos. Arad: Mirador, 2019;

Punte spirituală nouă (în limba sârbă). Novi Sad, 2019;

Aerul magistrului G. I. Tohăneanu. Exegi monumentum. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2019;

O sută de ani de literatură feminină în România. Studii de portrete. – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2019;

Adrian Dinu Rachieru – o întâlnire mirabilă – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2020.

Marika – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2021;

Dosarul Brâncuși – între real și imaginar – Clubul de la Timișoara. Timișoara: Eubeea, 2022;

30 de ani de U.A.R.F. (Uniunea Autorilor și Realizatorilor de Film din România/ coord. Nina Ceranu Chelariu. Timișoara: Eurostampa, 2023;

Uniunea Autorilor și Realizatorilor de Film din România la Ceașă de sărbătoare. Trei decenii

de prezentă și activitate/ Oana Georgescu. Cluj-Napoca: Editura Ecou Transilvan, 2024.

Referințe critice nenumărate, prezentă în dicționare și alte publicații de referință, precum și în pagini de presă, deținătoare a multor premii, titluri onorifice, medalii, distincții, Nina Ceranu rămâne în memoria celor care au cunoscut-o ca o importantă voce a literaturii feminine din Banat, un condei ales, dedicat oamenilor și pasionaților de lectură.

Spunea cineva, și pe bună dreptate, că Nina era mereu prezentă în sufletul și destinul multor scriitori debutanți, că a fost o adevărată „arhitectă a destinelor literare”, că avea darul de a mirosi talentul și puterea de a încuraja scriitorii să-și publice scriitura, iar sub îndrumarea ei, prin editura Eubeea, au prins viață zeci de volume care altfel ar fi rămas necunoscute.

Nina nu era doar un om foarte talentat și priceput în a-și manageria casa editorială, era și un om cald, săritor și generos!

Pentru Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa Nina Ceranu rămâne nu doar un colaborator bun și profesionist, ci mai ales o prietenă dragă.

Rămas bun, Nina!... Cu tristețea despărțirii, dar cu imensa bucurie și onoare că am cunoscut un om ca tine, că m-am bucurat de colaborarea și prietenia ta.

Dumnezeu s-o odihnească! Sincere condoleanțe dragului nostru prieten, Ilie Chelariu!

Gabriela Șerban și echipa „Bocșa culturală”

Rămas bun, Măriucă!

Sâmbătă, 26 iulie 2025, la Timișoara, s-a stins din viață scriitoarea **Maria Nițu**, dragă prietenă și colaboratoare a bibliotecii bocșene! Maria se lupta de ceva timp cu această boală necruțătoare și, în final, boala a învins! În 28 iulie 2025, în comuna Celaru, satul Ghimpați, județul Dolj, a avut loc înmormântarea.

Maria Nițu s-a născut în 29 decembrie 1956 în satul Ghimpați (Celaru – Dolj). A studiat în județul Hunedoara – la Paroșeni-Vulcan și la Lupeni, apoi a absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română la Universitatea din București, precum și cursuri postuniversitare de biblioteconomie și știința informării.

Pentru o perioadă a lucrat în învățământ, apoi ca bibliotecar la Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” din Timișoara, de unde s-a și pensionat.

A scris dintotdeauna și a publicat în diverse reviste din țară și străinătate.

A debutat literar în revista „Noi” a Liceului real-uman Lupeni, Hunedoara, 1972, iar editorial a debutat cu volumul de versuri. *„En Gros&en detail: cioburi de jurnal”*, Timișoara: Eubeea, 1997.

Volume publicate:

En Gros&en detail: cioburi de jurnal, versuri, Timișoara: Eubeea, 1997;

Așteptările slăbănogilor, proză scurtă, Timișoara: Eubeea, 2002;

Seduții literare, cronici literare, eseuri, interviuri, Timișoara: Eubeea, 2005;

Lecturi la fileu, cronici de întâmpinare din Vestul Apropiat, Timișoara: Eubeea, 2007;

Sesiune de autografe, cronici literare, interviuri, București: Palimpsest, 2010;

Prezent continuu, eseuri și cronici literare, Timișoara: Eubeea, 2011;

Reciclare la cubul Rubik: prozoese și alte farafastăcuri, Timișoara: Eubeea, 2014;

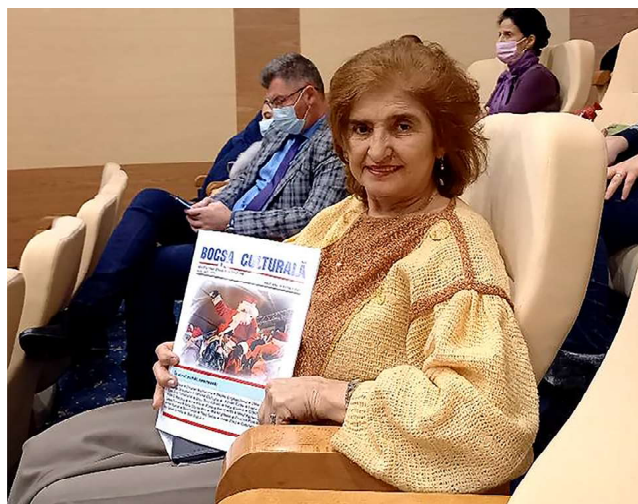
Cu afecțiune cronică: cronici și eseuri literare, Focșani: Pallas Athena, 2015;

În sertarul umbrei, poezie, București: SemnE, 2020;

Sămânța de vorbă. Cuibul unor expresii românești, Timișoara: David Press Print, 2023.

În volume colective se regăsește mai ales în cele realizate sub egida Clubului de la Timișoara, precum și în multe alte antologii: *Almanahul Cultural Frăția din Uzdin (Serbia)*, 1995, 1996; în antologii de tabără; în volumele Colocviilor de la Liebling; iar cele mai recente sunt antologiile: *Ontos, eros, thanatos*: antologie de poezie contemporană, Arad: Mirador, 2019 și *Adrian Dinu Rachieru – o întâlnire mirabilă*, Timișoara: Eubeea, 2020.

Maria Nițu a fost o talentată scriitoare, dar

și un excepțional critic literar. „Poetă, prozatoare și critic literar, Maria Nițu este, de fapt, o scriitoare completă. Cu studii în filologie și biblioteconomie, cu un exercițiu pedagogic îndelung la catedră și cu un alt tip de exercițiu, profund ancorat în studiul cărții, datorat activității, de asemenea îndelungate, în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare „Eugen Todoran” Timișoara, cu o pluritate a preocupărilor scriitoricești în palmares, Maria Nițu poate fi definită ca valoare culturală de primă linie a Banatului” scrie Olimpia Sârb în volumul *„O sută de ani de literatură feminină în România: studii de portrete”* vol. II, ediție alcătuită și îngrijită de Nina Ceranu, Timișoara: Eubeea, 2019.

Dragă prietenă a Bibliotecii „Tata Oancea” și a revistei „Bocșa culturală”, Măriuca (după cum eu o numeam eu, iar ei îi plăcea!) ne era aproape la multe evenimente literare organizate fie la Bocșa, fie în alte locații – un important exemplu este cel al prezentărilor de carte al căror autor este Adrian Georgescu de la București, scriitură de factură religioasă, pe care Maria Nițu le-a interpretat excepțional, realizând cronici foarte bune prezentate la Bocșa, la Anina și la Timișoara, în Biserica Ortodoxă din cartierul Aeroport, la invitația pr. drd. Doru Melinescu. Ne întâlneam întotdeauna cu bucurie! Era o bună prietenă și era un om bun. Rezonam în multe situații și ne sfătuiam adesea, ne încurajam cu înțelegere de fiecare dată. Și-a iubit enorm mama și a îngrijit-o cu mare atenție și iubire până în ultimele clipe. Iubea viața și călătoriile; se bucura de fiecare moment și de fiecare lucru, oricât de simplu sau mărunț ar fi fost!

Odată cu plecarea Mariei, nu doar mișcarea literară din Banat este mai săracă, ci și grupurile ei de prieteni, lăsând un gol imens în sufletele celor care au cunoscut-o și prețuit-o!

Rămas bun, draga noastră Maria! Rămas bun, draga mea Măriuca! Dumnezeu să te odihnească și un colțișor de Rai să-ți dăruiască!

Gabriela Șerban și echipa „Bocșa culturală”

Să ne prețuim valorile

GHEORGHE GOIAN

A văzut lumina zilei la 6 februarie 1919, în comuna Răcășdia, județul Caraș- Severin, ca fiu al lui Petru, agent sanitar, și al Petrei, casnică.

A absolvit școala primară de 7 ani din comuna natală unde, de la învățătorul director Gheorghe Guga și-a însușit tainele muncii dascălești și ale viorii, ca să ajungă mai apoi la Școala Pedagogică din Timișoara. După absolvire se îndreaptă spre Conservatorul din Cluj, aflat în refugiu la Timișoara, iar după încă doi ani, la Școala de ofițeri de rezervă de unde, în 1946, își adjudecă examenul de capacitate la București și se integrează în cadrul învățământului ca profesor de muzică. Activitatea pedagogică și-a început-o la Liceul Pedagogic și la o școală elementară din Caransebeș, unde avea posibilitatea de a se afirma și ca dirijor de cor. Ulterior vine la Timișoara, la Institutul Pedagogic (prin cumul) pentru a ocupa funcția de inspector la Secția de Învățământ și Cultură a Regiunii Banat, ca apoi să ajungă director la Casa Regională a Creației Populare.

În această perioadă a dirijat unele coruri din Timișoara, care, în cadrul Festivalului Național „Cântarea României”, au obținut diferite premii. La o asemenea întrecere, a dirijat corurile reunite

participante la faza regională printre care s-a aflat și cel din Răcășdia.

A reușit să dea naștere la câteva armonizări pentru cor mixt precum: **Nevastă soră nevastă, Titiană nume mândru, Veselie în gospodărie, Cântecul Bistrei, Suita corală bănățeană**, dar și cea mai cunoscută și îndrăgită lucrare „**Floare bănățeană**” inclusă în repertoriul mai multor coruri de amatori din Banat, fiind difuzată frecvent la Radio Timișoara.

O activitate fructuoasă a profesorului Gheorghe Goian este legată de învățământul muzical superior timișorean. Ca lector, a predat cursurile de Istoria muzicii și Formele muzicale. În eloborarea acestor lucrări un mare ajutor l-a primit din partea soției sale, distinsa profesoră de Psihologie și Pedagogie de la aceeași universitate, Viorica, fiica ilustrului dascăl Pavel Jumanca din Caransebeș.

După moartea soției, care i-a dăruit o familie armonioasă, deși afectat, s-a văzut nevoit să se recăsătorească. A trecut în lumea umbrelor la o vârstă înaintată, fiind condus pe ultimul drum și de răcășdeni.

A fost înmormântat la Timișoara.

A consemnat:

prof. univ. dr. Constantin FALCĂ
Laureat al Academiei Române

IULIAN BARBU

Cuvântul

Cuvântul și poezia
Cuvântul e sămânța ce răsare
Din Dumnezeu
Și prin rugăciune
Ating cu sufletul aripile
Îngerilor în zbor peste visele
mele .

Poezia e sămburele
Ce se întoarce în Pământul
Peste care soarele torid
Usucă sângele eroilor.

Cu fericirea ce bate
Ca o adiere de Cuvânt
Prin vers pot să mă desprind
De trup și să zbor
Deasupra de nori înspre infinit.

Privind în oglindă

Zgribulit sub suflarea rece a morții
Arunc cu piatra în oglinda apei
Cu sufletul mă desprind de trup
Și intru în poezia
Inscripționată de străbuni în piatră.

Vântul îmi intră prin trup
Mă clatină că frunza teiului
Lângă biserica satului
Ating cu respirația
Pletele iubitei și renasc
Stropit de ploaie pe mal de vers.

Iubesc și exist
Într-o lume de poveste
Legat veșnic de Cuvânt.

Cuvântul, potecă spre Cer

„Miluiește-mă, Dumnezeuule...” (Psalmul 50)

ROXANA NOVACOVICI

Psalm de pocăință (după Psalmul 50)

Miluiește-mă, Dumnezeuule, după mare mila Ta
Și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărâdelegea mea.
Iartă-mă, Doamne, căci sunt un om păcătos,
Sufletul îmi e bolnav, doar Tu îl poți face sănătos.
Ție unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut.
Ajută-mi, Doamne, căci prea mult în păcat am zăcut!
Privesc la Crucea grea pe care ai purtat-o pentru mine,
Rezidește-mă, Doamne, ridică-mă din ruine!
Stropi-mă-vei cu al Tău sânge și mă voi curăți;
Spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
Auzului meu vei da Tu bucurie
Și vei face din mine o vie mărturie,
Căci vreau să trăiesc doar spre slava Ta.
Iartă, Doamne, iartă toată vina mea!
Zidește Tu în mine o inimă curată,
O inimă bună, care iubește și iartă!
Duh drept înnoiește, Doamne, în mine,
Fă-Ți din al meu suflet lăcaș, să fiu pururea cu Tine...
Și când buzele mele vei deschide, gura mea va vesti lauda Ta,
Pentru că Tu, Doamne, ai luat asupra Ta vina mea.
„Aliluia” pururea doar Ție Îți voi cânta,
Cu duh umilit, cu inima-mi înfrântă și smerită.
De Tine, Mântuitorul meu, mă simt mult iubită!

Începuturile Bisericii creștine. Cincizecimea

La Praznicul Cincizecimii, Biserica creștină prăznuiește evenimentul Pogorării Duhului Sfânt peste aleșii ucenici și apostoli. Oricare dintre aceste denumiri reflectă importanța deosebită a acestui mare eveniment din istoria mântuirii neamului omenesc.

În termeni religioși, i se spune Pogorârea Sfântului Duh pentru că acum puterea Duhului Sfânt s-a revărsat asupra Sfinților Apostoli, înzestrându-i cu *putere de sus* pentru marea lor misiunea de propovăduire a Evangheliei la toate neamurile. Denumirea de Cincizecime dorește să ne amintească că au trecut deja 50 de zile de la slăvita învierea din morți a Mântuitorului Nostri Iisus Hristos. În mijlocul poporului creștin-iudeu s-a păstrat până în zi de astăzi această denumire de *Cincizecime*, iar denumirea de *Rusalii* a fost preluată de la o sărbătoare a romanilor numită *Rosalia*. Zi cu mare însemnătate la păgâni/romani

care mergeau cu trandafiri la mormintele celor decedați, obicei păstrat și la poporul nostru creștin ortodox. În unele părți ale țării se obișnuiește a merge la cimitire pentru a duce flori și trandafiri la căpătâiul celor decedați, iar în biserici se aduc crengi și frunze de nuc, armindenii sau tei. Symbolismul acestor ramuri/frunze reprezintă *puterea cea de viață făcătoare a Duhului Sfânt*, îmbrăcând un pronunțat caracter creștin. Poate că acest aspect a reprezentat și motivul pentru care Biserica a rânduit ca Sâmbăta dinaintea Rusaliilor să fie numită și *Sâmbăta moșilor de vară*, zi în care se face pomenirea celor răposați.

Cu 10 zile în urmă, când am prăznuit înălțarea la cer a Mântuitorului, în Evanghelia citită atunci la Sfânta Liturghie ni s-a relatat că, înainte de înălțare, Mântuitorul le-a făgăduit sfinților Săi ucenici și apostoli că le va trimite un povățuitor, adică pe Duhul Sfânt, a treia persoană a Sfintei Treimi, care îi va povățui pe ei spre tot adevărul în activitatea lor misionară de propovăduire a Evangheliei în toată lumea.

Întăriți sufletește cu această făgăduință a Domnului Iisus Hristos, apostolii și Maica Domnului s-au întors în Ierusalim de pe Muntele Măslinilor, însă aici stăteau ascunși în casă de frica iudeilor. Starea de veghe și rugăciune în așteptarea venirii Prea Sfântului Duh a conturat împlinirea acestei făgăduințe (F. Ap. 2,1 -4).

Acest eveniment este bine reliefat în icoana ortodoxă a praznicului Pogorării Duhului Sfânt aflată pe catapeteasmă, dar și la închinare. În primul rând trebuie precizat faptul că acum, la Cincizecime, s-a petrecut un lucru dumnezeiesc, suprafiresh, care stă doar în puterea lui Dumnezeu. Dacă se spune însă că, acum la Cincizecime, Duhul Sfânt S-a pogorât asupra sfinților apostoli, asta nu înseamnă că El nu a existat și mai înainte. Sfânta Scriptură ne învață că, încă de la crearea lumii, Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apelor (Gen.1,2); că Duhul Sfânt este Acela care a inspirat și a umplut de înțelepciune pe dreptii și proorocii Vechiului Testament pentru a vesti oamenilor voia lui Dumnezeu. Prezența Duhului Sfânt s-a arătat apoi și la Botezul Mântuitorului în râul Iordan, când s-a pogorât în chip de porumbel asupra Lui (Mc. 1,10).

Acum, la Cincizecime, începe lucrarea de sfințire și desăvârșire a lumii până la sfârșitul veacurilor datorită lucrării Duhului Sfânt, după cum ne spune învățătura de credință a Bisericii: Dumnezeu Tatăl este Creatorul lumii; Dumnezeu Fiul este Mântuitorul lumii și Duhul Sfânt este Sfințitorul lumii, fără să socotim că sunt trei dumnezei, ci un singur Dumnezeu, dar întreit în persoane.

Evident că este greu de înțeles cu mintea noastră limitată această taină a existenței unui singur Dumnezeu după ființă, dar întreit în persoane, dar acceptăm lucrul acesta pe baza credinței în Dumnezeu și prin cuvintele Sfintei Scripturi. Învățătura despre Duhul Sfânt și despre lucrarea Lui este cuprinsă în Simbolul de Credință niceo-constantinopolitan, în care mărturisim și zicem: „Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care de la Tatăl purcede, Căla ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit, Care a grăit prin proroci”.

Pentru Sfânta Biserică, praznicul Pogorării Sfântului Duh rămâne actul de întemeiere a Bisericii creștine, luând ființă prima comunitate bisericească formată din peste 3000 de persoane. Această primă comunitate creștină a crescut exponențial până în ziua de astăzi și va crește până la sfârșitul veacurilor, pentru a cuprinde cât mai mulți oameni, căci Sfânta Scriptură ne relatează următoarele: „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”.

La momentul Cincizecimii, Sfinții Apostoli au fost investiți cu putere dumnezeiască pentru marea lor misiune de propovăduire a Evangheliei la toate neamurile, după cuvântul poruncit lor de Mântuitorul: „Drept aceea mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.” (Mt.28,19-20).

După Pogorârea Duhului Sfânt, apostolii au purces în toată lumea și au propovăduit Evanghelia la toată făptura, întemeind comunități eclesiale, hirotonindu-le episcopi, preoți și diaconi, pentru ca aceștia să continue întreita lucrare misionară de propovăduire a Evangheliei, de sfințire a credincioșilor prin harul sfintelor slujbe și de povățuire a credincioșilor pe cărările mântuirii.

Pentru noi, creștinii ortodocși, Pogorârea Duhului Sfânt are importanță prin aceea că ni s-a dat posibilitatea fiecăruia să ne putem mântui, niciodată singuri, ci prin colaborarea noastră cu harul dumnezeiesc pe care îl primim în Biserică prin Sfintele Taine și alte slujbe bisericești. Lucrarea aceasta harică fiind scoasă de însuși Domnul, când am zis: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărțășirea Duhului Sfânt să fie cu voi cu toți”. Să ne ajute bunul Dumnezeu ca, prin harul Duhului Sfânt să dobândim mântuire și iertare de păcate. Amin!

Pr. Rus Raul-Ioan
Văliug

Poeme de **TRAIAN VASILCĂU**

Sunt numai bun de așezat în iarbă
Și-abia stropit pe vise cu parfum
Aduc a schit cu nimb suav de fum
Și de ce clopot n-am, nimeni întreabă.

Parcă aș fi un steag de-nsingurare
La căpătâiul ultimului hău,
Visând s-ajung, acuprinzând o zare,
La nemurirea sufletului Tău,

Sunt pregătit pentru neînvier
Și, tot mai fericit, că nu mă știți,
Dar într-o zi răspunde-va Tăcerea
La telefonul meu: „Alo, vorbiți”.

Și-abia atunci prin ea mă vei cunoaște
Și cuvânta-voi tot prin ea, blajin,
Bizanțul meu cu nesfîșite stingeri
Și tot atâtea învieri. Amin!

Dublu orfan *Pentru Nicolae Dabija*

Tu ești aici. Ce mincinoasă-i lumea,
Când spune că te-a răsădit în lut,
Pe tine, ce-i dădeai zări de băut,
Pe tine, ce-o-nvățai să urce culmea!

Din deznădejde o duceai în cer,
Din ură o-nălțai până-n Iubire,
Urându-i: „La mulți ani și Mântuire”,
Făcându-i soare nopțile de ger.

Tu ești aici. Apune o comoară?
Sub al deșertăciunii lumii vânt
Doar eu sunt cuc, uitat și de-al său cânt,
Un cuc rămas orfan, a doua oară!

Gedichte/Poezii

de

HANS DAMA

Ins Rumänische: Simion Dănilă

Bücherverbrennung

Mitunter freuet die studierte
Jugend, dass aus die
quälend Paukerei, sich reif
nun fühlet und die Tugend
nach der Matura lässt sie frei.

In Euphorie die Schulbücher
verbrennen, als haften diesen
Mankos an,
sie fortan Sündenböcke nennen,
für manches, was man selbst nicht kann.

Es ist ein Irrwitz wohl, an das zu glauben,
doch wer denkt schon nach dem bestandnen
Test? Dass Bücher nur zu festigen den
Wissensglauben, dass Leben bringen wird
dazu den Rest,

dass jedes Buch ein geistiges Produkt, egal, wie man es
hält, ihm würdevoll begegnet, mit Respekt;
wenn auch die eigne Meinung nicht in seine
Zeilen fällt, nicht eigne Anschauungen deckt.

Drum: Buchvernichter, denke stets und mit Bedacht
daran, wenn du auch abstandest von diesem oder
jenem Titel... Sein Inhalt wird doch interessieren dann
und wann
die Leser, die du ungeachtet hast verschmäht mit deinem
Mittel. 30.05.2019

Arderea manualelor/ Bücherverbrennung

Bucuros e câteodată
tineretul studios
că toceala-i terminată,
el – matur și arătos.

Să arzi cărțile școlare
– parcă vin-a fost a lor –
și să țiți în gura mare:
ele-s șap ispășitor.

Nebunie și căință!
Un examen reușit
e încrederea-n știință,
ce prin cărți s-a răspândit.

Cartea-i meșteșug de vază,
are merită respect,
chiar de ai o altă rază
ce te-ndrumă circumspect.

Stricători de cărți, luați seama,
orișicum veți fi numiți,
pe voi tot vă paște teama
când o fi ca să muriți.
30.05.2019

OMUL CULTIVAT

Am ajuns să fim cultivați precum plantele în agricultură de către șmecherii cu bani, care vor să facă mai mulți bani, fără a realiza că bunăstarea vieții nu stă doar în puterea lor de altoire a maselor într-o anumită direcție folosind noua tehnologie înființată de ei și sculptată să jongleze și să prindă în plasă populația evoluată a secolului XXI. O specie, după mii de ani de emancipare spirituală și civică, cu o încredere etică, „deja”, în guvernele alese să o administreze și protejeze, devine o pradă ușoară a criminalului cu tupeu de jivină pregătită să profite de pe urma încrederii civice a populației actuale.

Foarte finuț, au intrat în codul etic și legal. Au modificat simbolurile sacre pe care le protejau din tată în fiu. Au rupt comunitatea. L-au divizat pe individ în două, i-au cerut să se semneze în numele său, adică eu, ca suflet să semnez în numele trupului meu. Adică, șiretlic: M-a rupt dintr-o dată de Dumnezeu și m-a legat de trupul înrobuit material și financiar de către finanțator. M-a responsabilizat ca suflet pe viață. Odată cu pierderea credinței, aripile libertății mi s-au tăiat și am intrat în lanțurile marelui păcat, FRICA. Din acest moment am devenit oaia ciobanului „misterios”, din umbră. Suntem scoși din țarc pe rând și sacrificați în timp ce restul behăiește în pustiu. Nu ar fi de mirare dacă în următorii 10 – 20 de ani, AI (Inteligența Artificială) va decide că suntem irelevanți din punctul ei de globă primitivă.

E greșit să numim o mașină inteligentă, poate, doar performantă, pentru că îl înjosim pe OM care este după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Inteligența și conștiința aparțin sufletului și, ca atare, Divinității. Inteligența artificială, alien (străină omului), cum îi place lui Yuval Harari să o numească, este, în realitate, o mașină, un calculator care analizează la viteze uluitoare cifre și date introduse de om și concluzionează rezultatul optim sau chiar propune variante potrivite nivelului nostru în stadiul care funcționăm. Mașina nu poate inventa, doar găsește soluția din posibilitățile existente în program. E adevărat, vine cu surprize pentru că omului i-ar trebui multe vieți să analizeze toate combinațiile posibile derivate prin combinarea datelor în secunde de către calculator. Nu asta a fost intenția creatorului – „să ne luăm la întrecere cu glonțul”. Inteligența umană are acces la conștiința infinită a universului. Faptul că se poate extermina din ignoranță ne confirmă că suntem încă la stadiul de învățăcei. De aici și entuziasmul orb al celor din valea silicoanelor.

Când imperiile se prăbușesc, își pierde întâi etica și încep să omoare din ce în ce mai mulți oameni. Își pierde rușinea, distrug educația, respectul față de trecutul istoric. Când naziștii au realizat/știut că vor pierde războiul, au început, în furie, să omoare tot mai mulți oameni. Când musulmanii au realizat că europenii au vrut să-i extermine au devenit din ce în ce mai conservatori. Dacă ești de stânga, nu ai voie să-ți iubești țara, dacă începi să-ți tratezi partenerii ca și cum ei nu ar avea suflet atunci să te aștepti la mari necazuri. Cu cât te îndrepti spre dreapta, cu atât vei suferi psihic mai mult. Naziștii și comuniștii au avut lagăre de concentrare (gulaguri).

Unde, naiba, mergem?

Fără rușine, unii practică sexul în fața altor persoane, unii taie animalele în fața musafirilor de sărbători. Nu mai avem reguli de intimitate. Insistăm că banii înseamnă libertate și dacă nu ai bani ești izolat și devii robul sărăciei. Se propagă ideea că dacă ai mulți bani, ai multă libertate, însă, am văzut că în 27 august, Pavel Durov, multimilionarul sau multimiliardarul, a fost arestat. Fondatorul și CEO-ul platformei TELEGRAM a coborât din avionul său particular pe aeroportul din Paris și a fost luat în câtușe. Se pare că, vorbind de libertate și independență, automat, ești sabotat și lovit de „tartor”.

Simptomele fricii bântuie guvernele vestului. Ai toți banii din lume și controlul lor și, cu toate astea, nu poți dormi noaptea de grija că o să-i pierzi. Toate aceste forțe diavolești au fost create de „ei”, ipocriții și analfabeții generației leneșe a noilor mafioți: Al Capone s-a încastrat în sistem și s-a rebotezat Dumnezeu. Totul se fură ca într-un cadru de film misterios, pensii, investiții, economii bancare, sponsorizări etc. Milioane de oameni din jurul lumii, care au muncit și economisit, au crezut că e cinstit să plătești și să te asiguri pentru viitor. Azi, se plâng că sunt/au fost trădați și furați de cei puternici din sistemele conducătoare prin schimbarea realităților financiare înlocuind bancnota și actul identitar de proprietate fizică cu cel digital. În dosul ușilor închise, ascunși de marea populație/clientelă, au fost rescrise legile de către noii operatori în control.

Acele promisiuni digitale au valoare și garanție mai mică decât hârtia din mână. Democrația a dispărut. Corporațiile controlează energia, mâncarea, sănătatea și războaiele. În final, totul se rezumă

Correspondențe

la ADEVĂR. Acces la adevăr, determinarea în a te exprima și împărtăși cu cei din jur adevărul. Aceiași oameni, care au monopolizat totul, vin acum să ne aresteze ADEVĂRUL. Era noastră are cea mai mare diferență între clase. Noi am făcut tot posibilul ca să distrugem salariile oamenilor. Am globalizat tot. Guvernele au crescut atât de mari, încât populația nu mai face față la colectele impuse de aventurile lor militare, incursiuni de închiaburire, conducere ce, original trebuiau să servească, au devenit o povară pe umerii mulțimii.

Istoria, ca materie, e interzisă ca să nu vedem greșelile, prin comparație, pe care le fac forțele conducătoare. Azi, unele elite sunt stupide și arogante. Tineretul e lipsit de responsabilitate. Nu are ce pierde și e ușor de manipulat. Omul urmărește pornografia pe media care e făcută cu scopul de a-l anestezia sexual, de a nu-și mai dori femeia. Dacă oamenii nu mai au organe reproductive, nu mai au mândrie și respect de sine, concomitent, își pierd și abilitatea de a se mișca în societate. Nu îmi vine să cred că omul e capabil să se păcălească și să-și fure singur căciula. Să dea într-o boală mintală?

Nu cred că subconștientul poate fi păcălit. Omul crede în mândrie, în poziție socială, realizări și demnitate. Se cultivă. Dar... mai știi?

Suntem o specie care periodic se sinucide.

MARIUS CĂRBUNESCU

Prizonierii politici ai influencerilor

Anul 2024 se anunță unul foarte complicat din punct de vedere politic, cu trei runde de alegeri: generale, locale și europene. În aceste condiții nu e greu de intuit că rolul influencerilor pe toate canalele de comunicare va crește exponențial. Termenul românesc de *lider de opinie* este puțin perimat, pentru că pune accent pe mesaj, nu pe auditoriu, influencerii adresându-se unor grupuri țintă, dar, dacă vreți, îl folosim. Așadar, liderii de opinie vor căuta să ne facă prizonierii lor politici, să votăm precum ne dictează conștiința... educată de ei. Într-un fel este firesc să fie așa: discipolii sunt depozitarii ideilor mentorului, elevii ale profesorilor, copiii ale părinților. Numai că la un moment dat intervine emanciparea, conflictul între generații, cum mai este descris, iar copiii deveniți adulți nu sunt prizonierii politici ai părinților. Tudor Gheorghe are niște versuri foarte crude: „Au făcut copiii noștri dini/ Mușcă din bunici și din părinți”.

Dar să nu divagăm. Să revenim la liderul de opinie. Pericolele care ne pândesc nu sunt deloc puține pentru că nu știm ce se află în spatele unei opinii, cât de mult interes sau dezinteres. Mai ales în spatele opiniilor politice, căci despre astea vorbim. În general, liderii își împrumută reputația și ascendența (morală, profesională, academică) asupra ideilor pe care le susțin. Curentele extremiste nu sunt nici ele ferite de o astfel de propagare în mase. Să nu uităm că în perioada interbelică legionarismul s-a bazat, până la un punct, pe o puternică susținere a intelectualității, iar nazismul a fost validat de o serie de concepte filozofice. De comunism, n-are rost să mai vorbim.

Cineva m-ar putea acuza de ipocrizie, căci și acesta este un articol de opinie, nu? Ar însemna că susțin: *nu mă luați în seamă!* Ca personajul lui Tudor Mușatescu, Spirache Necșulescu, cu al său: *Nu mă votați!* De fapt, ceea ce vreau să transmit este o pledoarie pentru a gândi cu propriile noastre minți, să nu mai preluăm teme prefabricate, iar dacă le preluăm, să le trecem prin filtrul propriu. Atitudinea rezervată, dubitativă, circumspectă, e mult mai potrivită vremurilor pe care le trăim, în care actanții politici caută un vot emoțional, afectiv, bazat cu predilecție pe seducerea electoratului, nu pe convingerea lui. Partidele extremiste, cu atât mai mult. De la o vreme, inflamarea spiritelor este înadins provocată pentru că aduce pasiune, patimă, iar ele din asta se hrănesc. În fine, nu insist, sunt niște reflecții personale pentru care argumentele încă se caută. Fiecare le avem și le dezvoltăm, ceea ce nu e rău deloc, ne învață să gândim.

Nu ne-ar strica nici puțină educație politică. Pentru a fi partizanii unor idei e necesar să le validăm într-un fel. Iar asta nu se poate face decât introducându-le într-o dezbatere, confruntându-le cu altele, citind cât mai mult, informându-ne. Vom avea poate surpriza să constatăm cât de puține lucruri în gândirea politică s-au descoperit în ultima sută de ani. Cum politicienii manevrează instrumente de persuasiune din urmă cu mai bine de cinci secole. Celor pe care i-am făcut curioși le recomand cartea lui Isaiah Berlin „Lemnul strâmb al omenirii capitate din istoria ideilor”. A apărut la Humanitas, o găsiți sigur.

